

Π 00850XHL

ΜΠΟΥΚΕΤΟ

ΕΤΟΣ 8^{ον}

ΑΡ. 392

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΤΟΥ GUSTAVE LE ROUGE

ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ ΤΑΙΛΑΝΤ, Ο ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΗΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

Μιά άπιστευτη και άληθινή ιστορία. Η περιπέτεια ενός «Ασώτου Υιού». Πώς έφκαγε γλεντώντας όλη την πατρίδα του περιουσία. Η πίστωση στο «Βωδι της Μόδας». Η μεγαλοφυχία μιας πλουσίας κληρονομιάς. Όπου όλα κανονίζονται, έπως στα μυθιστορήματα. Πώς περνάει τη νύχτα του «Ταϊλάντ». Στο «Καφέ Προκόπ». Τα άρβρα της «Ηχούς των Παριζιάν». Το ξενύχτι με την κουβέντα. Ο γραμματέας με τα λεξικά, κτλ.

B'.

Συνεχίζουμε και σήμερα τις τόσο ενδιαφέρουσες αναμνήσεις του Γάλλου συγγραφέως κ. Γουσταύου Λε Ρουζ για τον περίφημο ποιητή του τέλους του περασμένου αιώνα Λαυρέντιο Ταϊλάντ :

Μιά μέρα —συνεχίζει ο κ. Λε Ρουζ— καθώς έτρωγα με τον Ταϊλάντ και τη φίλη του —τη «Νύχτα», όπως την είχα επωνομάσει— στο έστιατόριο του «Βωδιού της Μόδας», είδαμε να μπαίνει μέσα ένας κομψός και νέος κύριος, συνοδευόμενος από μια επίσης νέα και κομψή κυρία, η οποία ήταν επί πλέον και πολύ όμορφη.

—Τον βλέπετε τον κύριο αυτό; μας ρώτησε ο Ταϊλάντ. Άσφαλώς δεν θα ξερωτε την ιστορία του... Να σας τη διηγηθώ...

Στάθηκε μια στιγμή για ν' ανταποδώσει με την παρομοιώδη ευγένεια τον τον εγκάρδιο χαρτισμό που του απηύθυνε το νεαρό ζευγάρι κ' έπειτα εξασκολούθησε :

—Δυστυχώς, πρό ολίγων ετών, ο νέος αυτός έφθασε ένα πρωί στο Παρίσι με διακόσιες χιλιάδες φράγκα στην τσέπη του, την κληρονομιά δηλαδή του πατέρα του, ο οποίος είχε πεθάνει πρό ολίγων μηνών. Μά μέσα σε λίγο καιρό έφαγε όλα του τα χρήματα, γλεντώντας με όμορφες γυναίκες στο κέντρο, όπου βοσκάζονταν τότε. Έτσι, ένα πρωί, έπειτα από ένα δολανάτιο γλέντι εδω, είδε πως δεν του έμειναν πια παρά το άμυγδα του και το βλογό του, που περιέμεναν κάτω στην αυλή. Όστόσο, χωρίς να στενοχωρηθεί καθόλου, φώναξε ευθύμα :

—'Ας φάμε το άμυγδα και τ' αλογό κ' έπειτα βλέπουμε...

Και, χωρίς να λύνει καιρό, πούλησε το άμυγδα του και τ' αλογό του κ' έτσι μπόρεσε να εξασκολούθησε το γλέντι κ' ολόκληρη την άλλη μέρα. Έντοματαξύν ο διευθυντής του έστιατορίου είχε συγγραμθεί απ' την οικονομική καταστροφή του πελάτου του και, πλησιάζοντάς τον, του έλεγε σε κάποια στιγμή :

«—'Ακούστε, κύριε Άδολφε... Άμα εξαπλήσετε έντελώς τα χρήματά σας, πράγμα που, καθώς φαίνεται, θα σιμεί πολύ γρήγορα, να εξασκολούθηστε να οχλώσετε εδω με τις ώρες σας συντροφιάς και να τρώτε επί ποτώσει...».

Ακούγοντας τα λόγια αυτά του μεγαλόπρεπου καταστηματάρχη, τόσο ο άσματος υιός, όσο κ' η δυο φίλες του, τον άρπάλασαν και τον φίλησαν μ' ένα τρελλό ένθουσιασμό...

Μά δεν παρέστη ανάγκη να τους άνοιξη πίστωση, γιατί την άλλη μέρα συνέβη κάτι έντελώς απροσδόκητο και μυθιστορηματικό.

Η μίς Κλάρα, η μία απ' τις φίλες του άσώτου, ήταν φυσική κόρη ενός δοκιμίου, ο οποίος πέθανε έξαινα και έπειδή δεν είχε άλλο κληρονόμο, της άφησε όλη την περιουσία του, δηλαδή δέκα εκατομμύρια φράγκα.

Ο έπιστάτης του δοκιμίου, άμέσως μετά τον θάνατό του, φορώντας μαύρα και καταξιορισμένος, βγήκε προς άνιξηρη της νεαρής κληρονόμου, την οποία κατόρθωσε τέλος να συναντήσει στο «Βωδι της Μόδας», όπου εξασκολούθησε να γλεντά με τον φίλο της τρώγοντας το ύπόλοιπο από το ξεπούλημα του αλόγου και του άμυγδα. Έκει το προσέφεραν σαμπάνια και τον ζάλισαν λίγο. Κάποτε τέλος ο έπιστάτης έτρεξε ιδιαιτέρως την Κλάρα και της άπελάλησε ότι ήταν η κληρονόμος του δοκιμίου.

Στην αρχή, η Κλάρα έγινε σκεπτική, έπειτα όμως, τρέχοντας μ' ένθουσιασμό προς τον Άδολφο, τον άρπάλασε, τον φίλησε και το φώναξε :

—Μικρό μου Άδολφε... Έγινα πλούσια!... Έγινα πολυκατομικιστής! Έγινα ευγενής!... Θά σε παντρευτώ!... Είσαι τοούλάχιστον κ' εσύ ευγενής;

—Είμαι κ' εγώ άπόγονος του Άδάμ! της άπάντησε εκείνος, ύψώνοντας τους ώμους του.

Την ίδια στιγμή, η δεσποινίς Ρεζεντά, η άλλη συντροφίσσα του Άδολφου, βλέποντας πως η Κλάρα την είχε ξεχάσει, φώναξε :

—Κι' εγώ!... Κι' εγώ τί θ' άπογίνο τώρα που γίνω; είπ πλούσια!

—Άγαπημένη μου, της άπάντησε η Κλάρα, άπόλυστα, θα γίνω κ' εσύ ευγενής!... Έν πρώτοις, θα σε κλείσω σ' ένα μοναστήρι...

—Τί; φώναξε η Ρεζεντά, πηδώντας απ' τη θέα της.

—Ναι, θα σε κλείσω σε μοναστήρι, για να συμπλήρωσης και τη μόρφωσή σου. Η μηπως προτιμάς να γίνης μια άμόρφωτη άστοκαράτις, για να σε κοροιδεύη ο κόσμος;... Έπειτα θα σε παντρώ μ' ένα μαρκήσιο ή κόμητα και θα γίνης μαρκήσια ή κόμισσα. Τι άλλο θέλεις;

Και πραγματικά, ό,τι έλεπε η Κλάρα έγινε... Έπειτα από λίγον καιρό παντρεύτηκε με τον Άδολφο, ενώ συγχρόνως έκλεινε τη Ρεζεντά σ' ένα μοναστήρι, για να τη σπουδάσει η μάλλον για να τη βασίλειο λίγο. Όστόσο κ' αυτή δεν έμεινε παραπονεμένη, γιατί έπειτα από δυο χρόνια την πάντρεψε μ' ένα γνήσιο ευγενή, με τον κόμητα ντε Π., προκίζοντάς την με μεγάλη γενναιοδωρία!

***

Σχεδόν κάθε βράδυ, συναντούσα τον Ταϊλάντ και την ώρα που φίλη στην παρέστα του «Καφέ Προκόπ», του άρχιστονον καρενάς της Γαλλίας, του πρώτου που πούλησε καφέ στο Παρίσι.

Εκείνη την εποχή, ο ποιητής συνεργαζόταν στη «Ηχώ των Παριζιάν», στην οποία με το ψευδώνυμο «Γουίπαλ» έγραφε φρασάτα χρονικά. Στο «Προκόπ», όπου βοσκάζονταν σ' αυτό σπίτι του, γιατί η πελατιά άπελείετο σχεδόν από λογίους και καλλιτέχνες, συστήζε να παύσει πόκερ ή έκαρτέ με τους πρώτους τυφλάς, καταθέτοντας στο παιχνίδι 150 φράγκα κάθε φορά, όσο πληρώνονταν δηλαδή ημερησίως από την «Ηχώ των Παριζιάν» για τα χρονικά του —άμοιβε της τεραστιά για την εποχή εκείνη.

Όταν έκέρδιζε, το άδελφο, που έγραφε απάντα σε μια γυναίκα του καρενάς, ήταν ίσπαρα «Άμα όμως έχαζε, έγραφε ό,τι του κατέβαινε... Για να δικαιολογηθεί μάλλον έλεγε :

—'Αφού έχαζα, πρέπει να χάσουν κ' οι άναγνώστες μου την άπόλαυση του άδελφου μου...

Μά, παρ' όλ' αυτά, και τα βασιστογραφικά να άδελφα του ήταν περιήγρια.

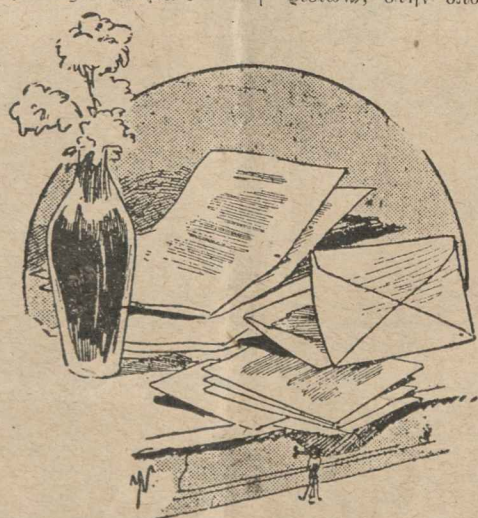
Τα χρονικά του αυτά, τα οποία ήταν σχεδόν με όλα τα θέματα, είχαν τεραστιά άνηγνα στους Παριζιάνους κύριους και γ' αυτό όλες η Παριζιάνες εφημερίδες διαμυθιστοδύσαν τη συνεργασία του.

***

Ο Ταϊλάντ περνούσε τη βραδιά του με άτελείωτες και γοητευτικές συζητήσεις, τις οποίες έκανε με τους φίλους του ποιητές Βελαίν, Ζαν Μωρεάς, Σιμόλ Μορίς, Καζάλ Πουσσέν και συχνά με το μυθιστοριογράφο Χοντιμιάν, ο οποίος ήταν, όπως αυτός, φανταστικός πνευματικός.

Τα μεσάνυχτα και πολλές φορές άργότερα, ο ποιητής, συνοδόμενος πάντοτε απ' τη σιωπηλή κ' όμορφη του φίλη, τη «Νύχτα», από μερικούς φίλους του, ξεκινάκιον με νοχέλια το άδελφο που άδηγοδσε στο σπίτι του. Συχνά έκανε στάσι στο «Καφέ Βολταίρ», στην πλατεία του «Οντέον», όπου είχε εγκατασταθεί σχεδόν μόνιμος μια άλλη φιλολογική παρέα. Η παρέα αυτή άπελείετο από τον Παριζιανό ποιητή Άλβέρτο Μερά, βιβλιοδράκο τότε της Γερουσίας, τον δόκτορα Ζινέστ, τον εκδότη Έρνέστο Φλαμπαρόν και τον Πέτρο Έλζεά, ποιητή και μυθιστοριογράφο, ληρονομείο άδελφός σήμερα, ο οποίος ήταν γραμματέας και συνεργάτης του Βλασφό Ουγκώ.

Ο Ταϊλάντ, που ήταν γνήσιος μεσημεριανός, άναποσε τόσο το κουβεντολόι και τις βόλτες στις ταράτσες των καρενάς, απ' όση έβλεπε να περνούν η όμορφες γυναίκες, οι νεαροί άλφες κ' όλα τ' άλλα παράδοξα πρόσωπα που ζωντανεύον την νύχτα στο Παρίσι.

ΤΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΑΝΝΑΜΠΕΛΛΑΣ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)
Βασίλισσα Ίωάννα άπέφυγε να κάνει λόγο στο Μαριγιάκ για την Άλίκη. Τού έδωσε μόνο τις άπαραίτητες οδηγίες για το ταξίδι.

Θά πάμε στο Μπλουά, του έλεπε, γιατί ο Κάρολος μου άφισε συνέντευξη σ' αυτή την πόλη. Έχω ύποχρεωση, πρην ξαναρχίζω τον πόλεμο, που αυτή τη φορά θα φτάση μέχρις εσχάτων, να κόμω χρήση κάθε μέσου ειρηνικού. Θά ανταμωθούμε λοιπόν στο Μπλουά και από κει, όπου κ' άν είνε το άποτέλεσμα της συναντήσεώς μας, θα κατευθυνθούμε στο Παρίσι.

Το άπόγευμα η Ίωάννα ντ' Άλμπρετ άναχώρησε για το Μπλουά, με τιμητική φρουρά από τον Ουγγερόν, οι οποίοι είχαν επί κεφαλής τον Μαριγιάκ.

Την ίδια περίπου ώρα, ξεκίνησαν απ' το Παρίσι για το Μπλουά ο Κάρολος Θ' και η Αικατερίνη των Μεδίκων. Στο Μπλουά βοσκάζονταν ήδη από ένορξοι ο Έρριχός της Ναβάρρας, ο Κοντέ, ο Κοκνέ κ' ο Άντελό.

Ο Κάρολος Θ' βγαίνοντας απ' το Παρίσι, παρατήρησε ότι η φρουρά που άπελείετο από τους πιο άδιαλλάκτους έχθρους των Ουγγερόν, μεταξύ των οποίων διεκρίνοντο ο Γκιζής και ο Έρριχός Μοριμανού.

Ο Έρριχός Μοριμανού πρην φύγει απ' το Παρίσι, προσκάλεσε άπιστάτη τον Γκιλ στο σπίτι πουζε νοικιάσει στη Μοναχότητα και μ' έμπε για τις γυναίκες που κρατούσε φυλακισμένες στην όδη άουα.

—Σε καθιστώ ίππεύθιο, του έλεπε, κ' άν κάνης κανένα σφάλμα θα μού το πληρώσης με το κατί σου.

Ο Γκιλ άκουσε τα λόγια του κυρίου του με προσχή κ' άραρίστηκε ότι στο γυρισμό του θα εξαλάσει τις φυλακισμένες όπως τις είχε άφήσει.

—'Α, έχασα να σου πώ, πρόσθεσε με άδιακρυμμό ο Μοριμανού. Στο ύπογειο του μεγάρου Μπα θά βρής ένα πτώμα. Καλά θα κάνης να το βρής απ' σινιά.

—Είπε του διαμοιμαμένου εκείνου τυχοδιώκτου, η Παρναργιά; ρώτησε ο Γκιλ. Ένοικια σας! θα το βρώ από κει τη νύχτα και θα το ρέσω στο Σπρονάκι.

Ο στρατάρχης έπεδοκίμασε τη γνώμη του Γκιλ με μια κλίση της κεφαλής του κ' έφυγε ήσυχος.

Άλγες μέρες λοιπόν, μετά την άναχώρησή του Μοριμανού, ο Γκιλ κάλεσε τον άνεγκό του Γκιζή, τον άνακτονασε το οκτώο τέλος του Παρναργιά και του έξηγησε ότι έπρεπε να πάν κ' οι δυο τους στο μεγάλο Μέση για να άτελέσουν την παραπάνω.

Και λέγοντας αυτά, ο Γκιζή έτρεξε να πάρη ένα μεγάλο μαχαίρι της κοζένας.

—Τι το θέλεις το μαχαίρι; τον ρώτησε ο θεός του.

—Νά κόμω τ' αυτιά του! άποκρίθηκε ο Γκιζή σιωπηλά.

—Τίως;

—Του Παρναργιά, διάβολε!

—Θά κόμης τ' αυτιά ενός πτώματος;

—Άκριβώς. Κι' έτσι αυτός ο άχρεός θα τιμωρηθή όπως του άξιει, γιατί με πρόβριζε διαρκώς πως θα μού κόμης τα δικά μου αυτιά, και ήταν, λέει, μεγάλα!...

Με πολλές φορές καταιπώσε να φτάση στο σπίτι του στις πέντε ή πρωί.

—Το πιο δυσάρεστο πράγμα του κόσμου για μένα, έλεγε συχνά, είναι το να πάω να κοιμηθώ τη νύχτα. Έπίσης όμως δυσάρεστο μού είναι και το πρωινό μου ξύπνημα...

Η ταπειλία του όμως αυτή ήταν μάλλον φαντασμακτική. Γιατί ποτέ δεν γινόσκα άνθρωπο με παό ζουρό, παό σπανηροβόλο και παό άγρια πνεύμα. Συχνά, ενώ κουβεντάκιε, ο Ταϊλάντ έγραφε συγγράμματα, χωρίς ν' άφήνη την κουβέντα, μεταλλάσσοντας άρσιτογραφικά.

Και ένα μεγάλο διάστημα, ο Ταϊλάντ έβγαζανε έξω, συνοδευόμενος από τον γραμματέα του, ο οποίος κρατούσε απά χέρια του και όλα τα λεξικά του ποιητού, για να τα συμβουλευεται όσας του τόκου άνάγκη.

Στο προσκήνιο θα δημοσιεύσουμε άλλες φιλολογικές αναμνήσεις του Γουσταύου Λε Ρουζ, έξ ίσου χαριτωμένες κ' ενδιαφέρουσες.

Ο Γκιλ χαμογέλασε άπείσια στη διαβολική έμπνευση του ξύπνου άνεμψού του.

Σε λίγο, θεός και άνεμψός ξεκίνησαν, παρ' όλη τη βροχή που έπεφτε, και τράβηξαν για το μεγάλο Μέση, το οποίο τις τελευταίες αυτές ημέρες ήταν έντελώς έρημο.

—Πάρε μαζί σου κ' ένα σκουπί, έλεπε στο Γκιζή ο θεός του, πρην άναχωρήσουν. Θά του το δέσουμε στο λαμό με μια μεγάλη πέτρα, για να τον ρίξουμε τον κανάγια στο ποτάμι.

Όταν έφτασαν στο μεγάλο Μέση, η πρώτη τους φροντίδα ήταν να πούν δυο μπωτίλιες κρασί για να πάρουν δύναμη. Έπειτα, κατά τα μεσάνυχτα, ο Γκιζή έκαμε το σημείο του σταυρού κ' ο Γκιλ πήρε τα κλειδιά του ύπογειου. Μπροστά στην πόρτα του ύπογειου αναγκάστηκαν να σταματήσουν απ' τη φοβερή βρομή που έβγαζε από κει κάτω.

—Πώς βρομά ο άχρεός! ψιθύρισε ο Γκιλ, βαστώντας τη μύτη του.

—Διάβολε, σάπισε φαίνεται το πτώμα του, έλεπε ο Γκιζή. Ο έπιστάτης γύρισε το κλειδί στην κλειδαριά κ' έσπρωξε την πόρτα, άλλ' αυτή άντιστεκόταν.

—Τί σημαίνει αυτό; άναρωτήθηκε ο Γκιζή.

—Δεν καταλαβαίνεις; του άποκρίθηκε ο θεός του. Σημαίνει ότι ο άχρεός Παρναργιάς φοβήθηκε μών τον καταδιώκον κ' έφραξε την πόρτα από μέσα. Έμπρός τώρα, πρέπει να βγάλουμε τα έμπόδια.

—Άρχισαν με ζήλο το έργο τους κ' έπειτα από μια ώρα κατόρθωσαν ν' άνοίξουν την πόρτα.

Ο Γκιλ κατέβηκε πρώτος, βαστώντας το φανάρι κ' ο Γκιζή τον άκολούθησε κ' ένα μαχαίρι στο χέρι.

—'Αχρείς! ψιθύρισε ο νέος. Τώρα θα ιδής τίνας κόβουν τ' αυτιά.

Μά που στο διάβολο πήγε και τρώπουσε!

—Ένοικια σου και θα τον βρούμε, άποκρίθηκε ο Γκιλ. Η βρομή θα μάζ όδηγήση στα σύγγρα να τον άνακαλύψουμε.

Το ύπόγειο ήταν εύρηγορο και είχε πολλά διαμερίσματα. Οι δυο άνδρες άρχισαν την άνίχνευση κ' ο Γκιζή φώναζε κάθε στιγμή :

—Νά τος!

Δεν ήταν όμως ο Παρναργιάς, αλλά διάφορα άντικείμενα του ύπογειου, τα οποία το σκοτάδι κ' η φαντασία του Γκιζή μετέβαλλαν εις πτώμα του φυλακισμένου τυχοδιώκτου.

Σε μια γωνιά του τρίτου διαμερίσματος, ο Γκιλ έσπρωξε έξω τον κατ' γής και φώναξε :

—Τί είνε αυτά τα κόκαλα;

—Θά τον έχουν ξεκοκαλίσει οι ποντικοί! έλεπε με λίγη ο Γκιζή, βλέποντας ότι έχαζε την ευκαιρία της έκδοχσεώς του.

—Δεν βλέπεις, βλάκα; Αυτά δεν είνε άνθρώπινα κόκαλα! φώναξε ο Γκιλ. Είνε τα κόκαλα των ζαιμινιών που ροκάνισε ο βοιωτικό-διώκτης.

—Γιά δές, για δές; Τί άδειες μπωτίλιες! φώναζε τώρα κ' ο άνεμψός του Γκιλ, δείχνοντας ένα σωρό από άδειες μπωτίλιες.

—Ο άχρεός! πρόσθεσε ο έπιστάτης. Φαίνεται ότι πρην πεθάνει έφαγε κ' ήπε στα καλά.

Η έρευνα συνεχίστηκε, αλλά χωρίς να φέρη κανένα άποτέλεσμα. Ο Γκιλ άρχισε να πιστεύει ότι το πτώμα του τυχοδιώκτου θα τόχαν φάει αΐτου, θεός και άνεμψός άποφάσισαν να φύγουν αΐρακτοι.

Ενώ όμως ο Γκιλ έβαζε το πόδι του στο πρώτο σκαλοπάτι για ν' ανέβη, έραξε τυχαία μια ματιά προς τα έπάνω. Παρατήρησε τότε μ' άπορία πως η πόρτα ήταν κλειστή, ενώ αυτός θυμόταν πως την είχε άφήσει άνοιχτή.

Άφρσε άμέσως μια δυνατή κραγή, άνέβηκε τρέχοντας τη σκάλα κ' έσπρωξε την πόρτα προς τα έξω, νομίζοντας ότι την είχε κλείσει ο άνεμος. Δυστυχώς όμως άντελήφθη πως ήταν κλειδομένη! —Τί συμβαίνει; ρώτησε ο Γκιζή που πήγαινε πίσω απ' το θεό του.

—Τί συμβαίνει; ρωτήθηκε ο Γκιλ. Νά, μάζ έκλειδωσαν μέσα!...

Κάποιος κλέφτης, κάποιος κακοήγος μπήκε μαζί μας στο μέγιστο και μάζ έκλεισε εδω μέσα, όπου θα νορήσουμε σάν τον άλλο τον έρρη...

Ο Γκιζή έμεινε έκπληκτος κ' άνατορίμασε στην άποκάλυψη του θείου του. Την ίδια στιγμή, ένα γέλιο σαρκαστικό άκούστηκε έξω απ' την πόρτα.

—Γκιζή, άκούστηκε μια φωνή περιπατητική. Ποδ θα μού πιάς, άχρείς! Έπ' τέλους, σε κρατώ και θα σου κόμω τ' αυτιά!...

Η τσίχλες του Γκιζή σπρόδθηκαν έπάνω απ' τον τρώο.

Ήταν η φωνή του γέρο Παρναργιά.

(Άκολουθεί)

—Πώς έρωμά ο άχρεός! ψιθύρισε ο Γκιλ.

ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΠΕΡΟΥ ΜΕΡΙΜΕ

Η νεότης του Μεριμέ. Ολίγη σπουδή και πολύ γλέντι. Η άδυναμία του για το ωραίο φύλο. Ένα ξεκαρδιστικό ανέκδοτο του. Πώς κατέκτησε τη φίλη του φυσιοδίφου Κυδιέ. Το πλαστό αυτόγραφο του Ροβεσπιέρου. Η φιλολογική πλαστογραφία του Μεριμέ. Η μεταφράσεις του. Η δημόσιες βεσείς του, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Πρόσπερος Μεριμέ, ο συγγραφέας της «Κολόμβας» και πολλών άλλων περιφημών έργων, γεννήθηκε στο Παρίσι στα 1803 από πατέρα πλούσιο, ο οποίος ήταν μάλλον και δοκιμασμένος ζωγράφος της εποχής του.

Ο μικρός Πρόσπερος έσπουδασε στο λύκειο Καρλομάγνου κι' εκεί συνεδέθη στενάτα με τον διάσημο μετέπειτα ιστορικό Μισσέλι, απ' τον οποίο ωφελήθηκε όχι λίγο. Έπειτα γράφτηκε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου, αλλά ακολουθώντας κι' αυτός το παράδειγμα πολλών επίφορων νέων της εποχής του, περνάει τον καιρό του διασκεδάοντας με γυναίκες, παρά μελετώντας.

Σχετικά μάλιστα με την άδυναμία του Μεριμέ προς το ωραίο φύλο, αναφέρεται και το παρακάτω χαρακτηριστικό ανέκδοτο της φρενιλικής του ζωής.

Ο Μεριμέ σε ηλικία είκοσιενός ετών, συναντήθηκε σε κάποιο χορό με τη φίλη του σοφού φυσιοδίφου Κυδιέ, μια κοπέλα και πολύ χαριτωμένη γυναίκα.

Ο νέος σπουδαστής τη βοήσε του γούστου του κι' άρχισε να την πολιορκεί με πεισμα, αλλά εκείνη δεν ένοιωσε να υποκύψει στις επιθυμίες του.

Θετική και έξιστη γυναίκα, είχε λογαριάσει πως ήταν προτιμότερο να μείνει κοντά στο σοφό, ο οποίος της παρείχε άρθρα τα μέσα της συντηρήσεως, παρά ν' αποκτούσε έναν απέναντο σπουδαστή, σαν το Μεριμέ.

Αλλά ο Μεριμέ δεν απελπίστηκε. Έξακολούθησε να την ενοχλή παντοπορφόσως και με μίαν μέρα, καθόρθωσε να μάθει απ' την ίδια, ότι ο Κυδιέ ήταν μισιάδης συλλέκτης αυτογράφων και ότι θάδινε δια-δομή ν' αποκτούσε έναν απέναντο σπουδαστή, σαν το Μεριμέ.

Ο Μεριμέ, όταν άκουσε αυτή την πληροφορία, σκέφτηκε λίγο κι' έπειτα είπε στη φίλη του σοφού, που του φρονόταν τόσο άσπασχνα :

— Λοιπόν, μέσα σε δύο μέρες θα σάς φέρω ένα αυτόγραφο του Ροβεσπιέρου, για να το χαρίσετε στον Κυδιέ.

— Αλήθεια ;

— Βέβαια. Θα είνε μάλιστα το περιεργότερο γράμμα που έγραψε στη ζωή του ο τρομερός αυτός άνθρωπος. Τι θα μου δώσετε όμως έσείς γι' αμοιβή ;

— Ό,τι μου ζητήσετε...

— Βέβαια. Θα είνε μάλιστα το περιεργότερο γράμμα που έγραψε στη ζωή του ο τρομερός αυτός άνθρωπος. Τι θα μου δώσετε όμως έσείς γι' αμοιβή ;

— Ό,τι μου ζητήσετε...

— Βέβαια. Θα είνε μάλιστα το περιεργότερο γράμμα που έγραψε στη ζωή του ο τρομερός αυτός άνθρωπος. Τι θα μου δώσετε όμως έσείς γι' αμοιβή ;

— Ό,τι μου ζητήσετε...

— Βέβαια. Θα είνε μάλιστα το περιεργότερο γράμμα που έγραψε στη ζωή του ο τρομερός αυτός άνθρωπος. Τι θα μου δώσετε όμως έσείς γι' αμοιβή ;

— Ό,τι μου ζητήσετε...

— Βέβαια. Θα είνε μάλιστα το περιεργότερο γράμμα που έγραψε στη ζωή του ο τρομερός αυτός άνθρωπος. Τι θα μου δώσετε όμως έσείς γι' αμοιβή ;

στολής του Ροβεσπιέρου, απευθυνόμενης προς την περιφημή μάγισσα Αικατερίνη Τεφ.

— Ωριμένως, είτε στο τέλος ο ποιητής, το αυτόγραφο αυτό, στο οποίο απεικονίζεται ζωντανά ο αίνιγματώδης και μυστικοπαής χαρακτήρας του συμπολίτη μας τρομοκράτου, είνε όχι απλό στόμαγμα μιας συλλογής, αλλά ιστορικό έγγραφο μεγάλης αξίας. Σου στείλνω πολλά ;

— Είνε δωρο. Δεν έδωσα ούτε πεντάρα ! Αποκρίθηκε ο σοφός.

— Για φαντάσου !... Τι σπάνιο απόκτημα !... Επανάλαβε ο Κυδιέ. Νωδιέ, ενώ παρατηρούσε προσεκτικά το αυτόγραφο.

— Έξαφνα αναστήθηκε από μια ξαφνική έμπνευση που του ήλθε, έτρεξε στο παράθυρο, προσάρμοσε το χαρτί στο τζάμι και έπειτα από μια έπισταμένη εξέταση, ξέσπασε σ' άκοιτητα γέλια.

— Τι τρέχει ; ρώτησε κάπως άνηστος ο Κυδιέ.

— Έλα δω και ιδες μόνοι σου, του άπάντησε ο ποιητής. Και, εξακολουθώντας πάντα να γέλι, του έδειξε πάνω στο χαρτί, χαρμυμένη με ιδιότυπους χαρακτήρες τη χρονολογία 1813.

— Υποθέτω, είτε τότε στον Κυδιέ, ότι δονούσανε μεγάλοι και δυνατοί κι' αν ήταν ο Ροβεσπιέρος, δεν μπορούσε όμως να στείλει στην άλλογραφία του έπάνω σε χαρτί που θα κατασκεύαζονταν...

— Η απάντησή αυτή κατέταραξε τον Κυδιέ, ο οποίος γύρισε τρομακμένος στο σπίτι του για να ρωτήσει τη φίλη του που βόησε το αυτόγραφο αυτό. Η ταραχή του όμως υπερέβη κάθε όριο όταν πληροφορήθηκε ότι τη λατρευτή του το πρόσωπο που της έπρομήθευε το χειρόγραφο και τό... είδος της άμοιβής του.

***

“Υστερ” απ’ όλα αυτά, ο Νωδιέ, είτε γιατί ευχαριστημένος για το πάθημα του άναπαύτου του, είτε γιατί εξέστησε από το τέχνασμα του τη μεγάλη βιολογία του νεαρού σπουδαστού, πήρε τον Μεριμέ από την προσοχή του και τον έβोधισε πολύ στην άμειν.

Λίγον καιρό κατότιν, ο Μεριμέ καθόρθωσε να πάρη το δίπλωμα του διανοήτο, αλλά δεν πρόφτασε να ξασκαίση το επάγγελμά του, γιατί στο μεταξύ είχε ριχτεί στη φιλολογία.

Το πρώτο βιβλίο του Μεριμέ που είνε το πιο σημαντικό έργο του, ήταν πέντε δράματα και κομωδίες που έξεδότησαν μαζί σ' ένα τόμο υπό το ψευδώνυμο μιας φανταστικής Ισπανίδας ήθοισσας, της Κλάρας Ραζόν, της οποίας μάλιστα περιγραφάρταν έκτεντικώς στον πρόλογο και... ή ζωή !

Κατά τον ίδιο τρόπο δημοσίεψε αργότερα ο Μεριμέ και τη «Γουλιέλμο» (γούζλα λένε οι Σλαβί τη γκάιντα), ένα τόμο δηλαδή αλάντων λαϊκών τραγουδιών δικής του κατασκευής, τα οποία παρουσιάζει ως μεταφράσεις.

Το περίεργο σχετικώς είνε, ότι τα έν λόγω τραγούδια, καθώς αποκαλύφθηκε αργότερα, είνε από μεταφράσεις δημοτικών μας τραγουδιών. Έκείνο δε που έσοφωξε τον Μεριμέ να κάνει αυτή την πλαστογραφία, ήταν ή έκδοσις των δημοτικών μας τραγουδιών υπό του Φουγιέ, ή οποία έσημειωσε μεγάλη επιτυχία.

Αργότερα ο Μεριμέ εξέδωσε σ' ωραία μετάφραση και με περισπούδατο πρόλογο τον «Δόν Κιχότη» του Θεοφανούς και μερικά μυθιστορήματά του, τα οποία συνεκρίθησαν με τα έργα του Αλεξάνδρου Δουμά και έστερέωσαν τη φήμη του.

Στα 1828 ο Μεριμέ ταξίδεψε στην Ισπανία και λίγο αργότερα έλαβε από τη Γαλλική Κυβέρνηση έντολή να προβή σ' αρχαιολογικές έρευνες ανά τη Μεσημβρινή Γαλλία.

Η άλλαγή όμως της Κυβερνήσεως που έγινε στα 1830, στο σπμάτησε κάπως τη φιλολογική δράση, γιατί τον έκάλεσε ν' αναλάβη ανώτατες διοικητικές θέσεις.

Αν και ήταν τότε μόλις είκοσιπέντε χρόνων, ο Μεριμέ έπροσέθη για τη θέση του γενικού γραμματέως του υπουργείου του Έμπορίου, θέσι όμως την οποία από μετροφοροσύνη εγκατέλειπε σε λίγο για να διορισθί τμηματάρχης στο υπουργείο των Ναυτικών.

Έκει πάλι μπορούσε να επιδοθί άνευρόχλητα στις αγαπημένες του φιλολογικές ασχολίες. Έννοείται δε ότι στο γραφείο του δεχόταν περισσότερους λογίους, παρά ανθρώπους της υπηρεσίας.

***

Σιγά-σιγά ο Μεριμέ έγινε ο συγγραφέας της μόδας. Η έμφαση έδενε και τα περιόδια έγραφαν γι' αυτόν ένδοξα κριτικές.

Ο Μεριμέ, εκτός των άλλων λογοτεχνικών έργων του, έγραφε...

...

...

...

ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ ΟΡΕΞΙ

ΤΙ ΕΤΡΩΓΑΝ ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΠΡΟ 40 ΕΤΩΝ

Πόσο από τους αναγνώστες μας δεν θα είχαν την περιέργειά να μάθουν τι έτρωγαν οι βασιλείς των διαφόρων χωρών πρό μιας τεσσαροκταετίας ; Ας διαβάσουν λοιπόν τα παρακάτω και θα το μάθουν.

Ο Τσάρος της Ρωσίας, Αλέξανδρος Β', στις έφτά το πρωί πρωγευόταν με τσάι, αυγά, χοιρινή και ροσνίφ. Στις έντεκα έτρωγε ζουμι κόττας, χτυπημένο με αυγά, κοττολέτες, κόττα κομμάτια και δυνατό καφέ. Στις δύο μετά το μεσημέρι έτρωγε πάλι ένα ζουμι και το δείπνο του άπετελείτο από τσάι και ξερά γλυκίσματα.

Η βασίλισσα της Αγγλίας Βικτωρία προτιμούσε τη Σκωτσέζικη κουζίνα. Έτρωγε δηλαδή διαρκώς κρέατα, κινήγια, κόττες βραστές και άρχιζε πάντα το γεύμα της με ζουμι κόττας.

Η βασίλισσα της Σουηδίας προτιμούσε το ένδοξο φαγητό των Σουηδών, το κοκκινόκοκκο κι' έκανε πάντοτε γαλλικά κρεσά.

Ο αυτοκράτορ της Γερμανίας αγαπούσε πολύ το μαύρο φαγητό κι' έτρωγε επίσης πολλά γλυκίσματα, τα οποία του έτοιμάζαν σφύρανα με τις υποδείξεις του.

Ο βασιλιάς της Ιταλίας Ουμβέρτος ήταν φυτοφάγος και κάθε πρωί ήθελε να του παραβέθουν εφροίτες, ένα φαγητό δηλαδή που άπολείτο από καρδιάς αγνάρας και από λευρά και σπρόττα πεταγών.

Η αντιβασίλισσα της Ισπανίας προτιμούσε την άστυριακή μαγειρική και το αγαπημένο της φαί ήταν ψητό με κομμάτια από φραγκοσταφύλια.

Ο δούξ ντ' Ουάλ στο Παρίσι προγευόταν με ζουμι μαγειρεμένο με σκόρδα.

Το πρόγευμα του τότε προέδρου της Γαλλικής Δημοκρατίας ονομάσταν πάντοτε από αυγά, ψάρι, κοττολέτες και ψητές κόττες που τις ύπερυπατούσε.

Ο βασιλιάς Γεώργιος Α' της Ελλάδας έτρε εισαγάγει στην Αθήν την τη Γαλλική μαγειρική, γιατί ήταν πολύ έφηρεσμένος από τα ήθη και τα έθια των Γάλλων. Στις έννιά το πρωί προγευόταν με γάλα, βούτυρο, αυγά και χοιρινή. Στη μία το μεσημέρι έτρωγε φαγητά έντελως γαλλικής κοκίνιας, αλλά κάποτε—κάποτε σεβόριζαν, χάριν της βασιλίσσης και ρωσικά φαγητά. Οι βασιλείς έπαινον και άμυλικοτάως της Δεκελίας και των Πεταλιών. Ο Γεώργιος, όπως έχοιμε γράψει κι' άλλους, αγαπούσε κι' έτρωγε κατά κόρον τα κρεμμύδια...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΝΘΑΝΕΤΕ

ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΤΕ

— Έφευρέθησαν εσχάτως ελαστικά κορδόνια, τα οποία δεν σφίγγουν καθόλου τα πόδια και, δεν ύποχρεώνουν τον άνθρωπο να τα λύνει κάθε φορά που θέλει να βγάλει τα παπούτσια του.

— Στο Παρίσι ύπόχουν ειδικοί τεχνίτες που κατασκευάζουν ψεύτικα δόντια για... τ' άλογα.

— Ο άέρας που εισπνέει ένας άνθρωπος μέσα σ' ένα είκοσιτετράωρο, έχει βάρος 18 δαδών και θα μπορούσε να γεμίση 78 βαρέλια.

— Υπάρχει στην Αμερική κάποιος περιφημος θεατρίκλς που διενδικεί τον τίτλο του άσπου των καπνιστών. Ο Αμερικανός αυτός καπνίζει μέσα σε μίαν ώρα... 52 τσιγάρα !

— Ένα οίνοπωλείο στο Βερολίνο παράγγειλε τελευταία μιά φιάλη που θάχει ύψος 8 μέτρων, διάμετρο δύομιση μέτρων και χωρητικότητα 5.000 δαδών.

— Στο Λονδίνο βρίσκονται 3.000.000 άτομα που δεν πάτησαν ποτέ τους σ' έκκλησία.

— Στην Κίνα, ένας παροκτόνος καταδικάστηκε σε θάνατο και μαζί κι' αυτόν ύπέστη την ίδια ποινή κι' ό... πρώην δάσκαλός του, χάριν παραδειγματισμού.

— Σύμφωνα με μιά στατιστική, οι περισσότεροι βασιλείς και ήγεμόνες πάσχουν συνήθως από νοσήματα των ατιών, οι δε πολιτικοί από παθήσεις των ματιών.

— Κάποιος ξένος γιατρός ισχυρίζεται ότι ή περισσότερες ασθένειες του λαού και του στομάχου προέρχονται απ' τις μαζρές τσίχλες που άφίνουν στο στόμα μιας ή βοήτρης με τις άποτες καθαρίζουμε τα δόντια μας.

— Απεδείχθη ότι το δηλητήριο των φαρμακευών έρπετων, αν ύποβληθί στην ένέργεια του πυρός, μπορεί να χρησιμεύση ως αντιφάρμακο κατά των δηλητηρίων των έρπετων αυτών.

— Στο φρενοκομείο της Αγίας Άννης του Παρισιού ύπόχαι ένας φρενοβλάδης που νομίζει ότι είνε σκύλος και γαυγίζει σαν σκύλι.

— Επί εκατό ανθρώπων, οι μισοί περίπου έχουν το δεξί τους χέρι δυνατότερο απ' το άριστερό.

— Ο Βίσμαρκ, μιλώντας κάποτε γιά την Αγγλία, είπε ότι ή μεγαλύτερη απόδειξη της εύδοκμής της ήταν ότι οι μαθητά της δεν φορούσαν γυαλιά και ότι στη Βουλή των Κοινοτήτων δεν ύπάρχον δάσκαλοι.

— Στην Αυστρία ύπόχουν περίπου 150 σχολεία μαγειρικής.

— Στον Γιάδστονα προσεφέρθη κάποτε ως δωρο ένα μολύβι μήκους... ένάμισυ μέτρον.

— Στο Βέλγιο πρό μερικών έτών, όταν ο βασιλιάς άπεσφετο την νύχτα στον κατώτατο θάλαμο και κοιμόταν στο κατώφλι της.

— Όταν ή βασίλισσα της Αγγλίας Βικτωρία ανέβηκε στο θρόνο, τα 40 πού 100 των ύπάρων της ήταν άγράμματα.

— Κάποιος Έδωπαίος περιηγητής άνεκάλυψε έντός των έρεαίων ενός μεγάλου ναού των Ινδιών ένα τηλεόφωνο πρωτογόνου κατασκευής, το οποίο έχρησιμοποιείτο υπό των Ινδιών ιερέων πρό δύο χιλιάδων χρόνων.

— Ένας Άγγλος ρολογάς έφευρε ένα ρολόι της τσέπης που χτυπάει τις ώρες και τα τέταρτα, δείχνει την ήμερομηνία, την ήμερα της έβδομάδος, τις φάσεις της σελήνης και περιέχει επί πλέον βαρόμετρο και θερμομέτρο.

— Ένας Κινέζος περιέγραψε κάποτε σπούς συμπατριώτες του το πάλιο ως ένα μεγάλο... τετράποδο ζώο, το οποίο άμα του πατήσουν την ουρά και του χτυπήσουν τα δόντια, άρχίζει να τραγουδά.

— Λέγεται ότι, ο άσχος από βλογιά μπορεί να προλάβη τα στίγματα που βγαίνουν στο πρόσωπο και να έμπαδισή τη μετάδοσι της ασθένειας του αν έτεθη στις ήλικές άκτινες, πίσω από ένα τζάμι άνοιχτού κατρίνου χρώματος.

— Στο Λονδίνο πρό τριάντα έτών κατοικούσαν 250.000 Ιρλανδοί, 122.000 Σκωτοί, 45.000 Άσαιοι, Άφρικανοί και Αμερικανοί, 60.000 Γερμανοί, 30.000 Γάλλοι, 15.000 Όλλανδοί, 12.000 Πολωνοί, 5.000 Έλβετοί και 40.000 Έβραιοι.

— Η πρώτη βασίλισσα της Αγγλίας Βικτωρία είχε μανιά με τα σνοκέσια και γι' αυτό την άποκαλούσαν «έπισταμένη προξενήτρα» !

— Οι έλέφαντες είνε τα μακροβιότερα των ζώων. Έχει ύπολογισθεί ότι ζούν δύο ως τέσσερες αιώνες.

Ο ΣΥΛΛΕΚΤΗΣ

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΩΝ

ΤΟΥ ΜΠΡΑΜ ΣΤΟΥΚΕΡ

Ο ΓΥΙΟΣ ΤΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝ ΒΡΥΚΟΛΑΚΑ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

ΟΤΕ κύπαξα να την ήσυχασα, ιλιδώντας της με καλώςήνη. Μά ή τρελλή γερόντισσα δεν ήθελε ν' άκουση τίποτε. Φώναζε σφιγγυλικά και μās πρόσταζε να φύγουμε άμέσως απ' το σπίτι της.

— Φευγάτε, σκύλου γυιό!... Φευγάτε πριν ξυπνήσει εκείνος που τον τρέμουν άνθρωποι κι άγρια. Φευγάτε, είπα, πριν φωνάξω τα όρνια και τα έρπετα και ριχτούν επάνω σας και σās βγάλουν τα μάτια...!

Μιλούσε ερεθισμένα, σφιγγοντας επάνω της το φασμαμένο κανάλο, που μās κύταζε κι' αυτό άγρια μέσα απ' τις άδειανές του κόγχες.

— Άρχισα να γάνω την έπιτομή μου.

— Πρέπει να τελειώνουμε, είπα στο Δημήτρη.

— Πώς, αφέντη;

— Πιάνοντας και δένοντας την κακορίζχη αυτή γοηιά.

— Σκληρό πράγμα, αφέντη.

— Σκληρό, ναι άσφαίτητο. 'Η ώρα περνάει.

Δέν έχουμε καμεί τίποτε άκόμα. Τ' άλογά μας ελεγε τυφλωμένα. Ξέρεις τί σημαίνει αυτό;...

Κι' έπειδή ο Δημήτρης δεν μού άπαντούσε, συνέχισα:

— Σημαίνει πώς δεν θά προφτάσουμε να φύγουμε από δω πριν δύσει ο ήλιος και πώς νινδύνουμε να πέσουμε στα νύχια του βρυκόλακα! Έμπροσ, Δημήτρη. 'Ανέβα τη σκάλα!...

— Ν' ανέβω, αφέντη; Κι' ή τρελλή; Δές την πώς μās κυτάει!...

— Μη φοβάσαι. Προχώρησε κι' άπασχόλησε την. Τράβηξε την από μέσα απ' την πόρτα. Έτσι θά μπορούσε να την άρπάξω από πίσω και να της κρατήσω σφιγτά τα χέρια. Την κλείνουμε κατόπιν σε μιά κλίμαρα και κάνουμε ήσυχια—ήσυχια τη δουλειά μας.

Ο Δημήτρης υπάκουσε.

Μ' έβλεπε στην φρίκη που του ένέπνεε ή τρελλή γερόντισσα, προχώρησε μερικά σκαλαπάτια, προτεινοντας έμπρός το όπλο του.

Ο τρόπος αυτός ήταν καλός.

Η γοηιά δεν μπορούσε να τον πλησιάσει και να του βγάλει τα μάτια με τα μακρινά, σουβλερά της νύχια.

Μά συνέβη κάτι άλλο που δεν το προβλέψαμε.

Η θειά Μαργαρίτα άρπαξε με το ένα της χέρι το όπλο του Δημήτρη από την κώνη και το τράβηξε μονογυρίζοντας με τόση δύναμη πρὸς το μέρος της, με τέτοια καταπληκτική δύναμη για το γέροντο κορμί της, που ο σύντροφός μου παρασύρθηκε απότομα από το τραβήγμα κι' έπεσε μ' όρμη επάνω της.

Το κοιτούσιμά τους ήταν τόσο άτροπο και τόσο ίσχυρό, που ο μπάγος της γοηιάς κύλησε στο πάτωμα...

Το άνθρωπινο κανάλο κατακυλίχισε σε μιά άκρη...

Η τρελλή γερόντισσα, έχοντας ελεύθερα και τα δύο της χέρια πεινά, άρπαξε το Δημήτρη απ' το λαιμό, πριν προλάβει να τραβηχτεί πίσω...

Πάγωσα όλος. Σκέφτηκα την υπεράνθρωπη δύναμή της, τη λύσσα της εναντίον παντός ανθρώπου, τ' άπαισία, σουβλερά της νύχια που τομαζεύανε να τα χάσει βαθειά στο λαιμό του Δημήτρη και να τον πνίξη.

Στα μάτια της έβλεπε τώρα μιά άγρια χαρά, ο τρομερός θρίαμβος του τρελλού που έκδικείται...

Από τα σφιγμένα της δόντια βγαίνανε λόγια δογής και μίσους:

— Σκύλε, να πούσθε ή στεργή σου ώρα, μαγαρισμένη ληστή, φονιά των μικρών παιδιών!... Πέθανε, σκύλε!... Ψάρε, θρασυμία!...

Πριν συνέβη απ' την κατάπληξή μου και προφτάσω να τρέξω και να βοηθήσω το σύντροφό μου, ο Δημήτρης, ο οποίος ήταν επίσης δυνάτος σαν 'Ηρακλής, σήκωσε γρήγορα—γρήγορα το πόδι του, στή-

ριξε το πέλμα του στη φουρηγμένη κοιλιά της γοηιάς και της κάπνισε ένα δυνατό τινάγμα, έκανό να ξεριζώσει και να γκρεμίσει από τη θέσι του δόλοκληρο δέντρο...

Η γοηιά βόγγηξε άγρια, σφιγγογύρισε απότομα και σωριαστηκε κάτω, τρία βήματα πιο πέρα, χωρίς όμως να παρατήρη τον αντίπαλό της.

Τον παρέσυρε μαζί της κι' άρχισαν να κυλούνται στο πάτωμα, αυτή μονογυρίζοντας σαν άγριο κι' ο Δημήτρης βλαστημώντας ιμνασμένα.

Άκουσα τη φωνή του να γίνεται έξαφνα βραχνή και πνιγμένη κι' έφριξα...

Το φριγγε το λαιμό, τον έπνιγε!...

Γρήγορος σαν άστραπή, πήδησα κοντά τους, πάτησα γοηιά το ένα χέρι της γοηιάς κάτω στο πάτωμα, καθώς ήταν πεσμένη στο πλάι και με τα δύο μου χέρια έπασσα το άλλο από το μπράτσο και το τραβήξα μ' όλη μου τη δύναμη πρὸς τα επάνω, προσπαθώντας έτσι να χαλαρώσω τον άπαισιο βρόγχο πουζε δεινί γύρω στο λαιμό του άνηκου συντρόφου μου.

Ο πάγος δόλοκληρος άντηχούσε από φωνές και ούρλιαχτά. Παρασχημένος απ' την όργη μου, φώναζε τώρα κι' εγώ και βλαστημούσα σαν τρελλός...

Τραβώντας έτσι μ' όση δύναμη είχα, κατόρθωσα να ξεκολλήσω το ένα χέρι της γοηιάς απ' το λαιμό του Δημήτρη, που ήταν καταματωμένος.

Ο σύντροφός μου άφησε ένα μονογυριστό άναυδοφύσεως, άνάσασε βαθειά και σπρώχθηκε στα γόνατά...

Αυτή άσπρόδως τη στιγμή, ένας ίσκιος άπλώθηκε ξαφνικά πάνω απ' το κεφάλι μου, ένα σκώσιμο που μοιαζε με γυναικείο κλάψιμο άνηχρησε και, πριν προλάβω να γυρίσω και να δω τί είχε, δέχτηκα ένα δυνατό χτύπημα στο κεφάλι και σωριαστικά κάτω ζαλιμένος.

Πέφτοντας, πρόφτασα να δω πως ήταν ο νέος μας αντίπαλος, ο ξαφνικός βοηθός της γοηιάς.

Ήταν ή καταραμένη κουνούβια του πύργου!

Είχε μπει στην αίθουσα χωρίς να την καταλάβουμε, πάνω στην άναμνηστικότητα της πάλης, είχε άφ' μηνης εναντίον μου, μ' είχε κυλήσει κάτω μ' ένα γρήγορο της μάγισσας της φτερούγας και τώρα, διαγράφοντας κύκλους πάνω μου, τομαζεύανε να κινήν ό,τι έκανε και στα δύστιμαμένα άλογα, να με τυφλώσει!...

Αν και ήμουν ζαλισμένος, άναζήτησα το δεικνύον μου. Κατάρα!... Το είχα στηγύσει στη γωνία του τοίχου, τρέχοντας να γλιτώσω τον σύντροφό μου απ' τα νύχια της τρελλής γερόντισσας.

Είχα όμως τα πιστόλια μου και το μεγάλο κινητητικό μαχαίρι μου... Δεν έπρεπε να γίνομαι κυφός. Έβαλα το μπράτσο μου μπρός στα μάτια μου για να τα προφτάξω απ' τα νύχια και το όραμος του φτερωτού αντιπάλου μου, που μ' άγγιζε σχεδόν πετώντας από πάνω μου κι' έπλωσα τ' άλλο μου χέρι στο πστόλι μου.

Από τη σβελετάδα μου κρεμόταν ή ζωή μου κι' ή ζωή του συντρόφου μου πουζε ξεφύγει για μιά στιγμή απ' τα χέρια της θειάς Μαργαρίτας.

Θά πρόφταναν να πυροβολήσω το καταραμένο νυχτοπούλι, πριν ριχτεί επάνω μου και με κομματιάσει με τα νύχια του;

Η ζωή μου κρεμόταν από μιά τούλα...

Έξαφνα, πριν προλάβω να σφύρω το πιστόλι μου, ένας κρότος άμμος με κεραυνό, με ξεκούφανε. Ένα σπρίγγισμα άκούστηκε στον άέρα, ένα βαρύ φτεροκόπημα κι' ύστερα έγινε πάλι ήσυχια, ήσυχια άπόλυτη, σαν όλα γύρω μου να είχαν βουβαθεί, να είχαν νεκρωθεί για πάντα.

Οι' αυτά έγιναν μέσα σ' ελάχιστα δευτερόλεπτα.

Μου φάνηκε πώς νεκρεύονα.

Κι' απ' την παραβόλη μου αυτή μ' έβγαλε ή βροντερή κι' άγρια από το θυμό του φωνή του Δημήτρη:

— Αφέντη!... Αφέντη, είσα χτυπημένος!...

Τράβηξα το χέρι μου μπρός απ' τα μάτια μου και κύταξα γύρω μου.

Η αίθουσα ήταν γεμάτη καπνούς.

ΑΠ' ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ. ΡΗΤΟΡΩΝ. ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Ο ζωγράφος Τασκίνο κι' ο «λεπτεμερής» λογαριασμός του. Πώς έπεύσθη νά τον πληρώσει ο ηγούμενος της μονής 'Αβελίνου. Τι κατεργάζονταν οι μεγάλοι ρήτορες. Ένα ανέκδοτο του 'Ογκονέλ. Ποιά βιβλία διαβάζουν οι μεγάλοι συγγραφείς. Μ. Ναπολέων και Μακιαβέλι, κτλ. κτλ.

Ο ζωγράφος του 17ου αιώνα 'Ανδρέας Τασκίνο, εγγάστηκε κάποτε στη μονή 'Αβελίνου της Νεαπόλεως πρὸς συμπλήρωση διαφόρων πινάκων και τοιχογραφιών. Μετά το πέρας της εργασίας του ζήτησε από τον ηγούμενο για τον κόπο του πενήντα και πλέον φιορίνια.

Ο ηγούμενος όμως του μοναστηριού όηκε υπερβολικά την αίτησή του ζωγράφου και τον εκάλισε να λογαριαστούνε. Τότε ο Τασκίνο έσκόρασε και του υπέβαλε τον έξής λ ε π τ ο μ ε ρ ε σ τ α τ ο λογαριασμό:

«Για επιδιόρθωση και ερμηνεία του πίνακος των δέκα εντολών φιορίνια 5.12

«Για στολισμό του Ποντίου Πιλάτου και βάψιμο νέας ταινίας στο καπέλό του 5.6

«Για νέα προσήλωσι του καλού ληστού στο σταυρό του 1.7

«Για επιδιόρθωση των φτερών του 'Αρχαγγέλου Γαβριήλ και για επιχρυσώσει της δεξιάς του φτερούγας 14.18

«Για το πλύσιμο της ύπηρεσίας του αρχιερέως Καϊάφα και για κοκκίνισμα του προσώπου της 5.12

«Για το ζωήρευμα της φωτιάς της Κολάσεως και ερμηνεία της όλης τοιχογραφίας 4.10

«Για επιχρυσώσει των σκουλαρικιών της Σάρας και των βραχιολιών της 'Ιουδθβ καθώς και για χρωματισμό του προσώπου της 2

«Για βάψιμο δοντιών στο γαϊδουροσάρο του Σαυρόν 1.5

«Για προσθήκη μιάς νέας πέτρας στη σφεινίνα του Δαβίδ και για μεγάλωμα του κεφαλιού του 'Ολιάθ 3.1

«Για πίσωωμα της Κίεωτος του Νάιε και αλλαγή των παληών μαυκιών του ιδίου 6

«Για χρωματισμό των φορεμάτων του 'Ασώτου Υιού και για ερμηνεία των γορουνιών του 'Εδωγγελίου 3.4

«Για βάψιμο της στάμνας της Σαμαρείτιδος και ταχτοποίηση των μαλλιών της κεφαλής της . . . . . 1.5».

Ο ηγούμενος έξήλεγε το λογαριασμό αυτό, τον όηκε σωστό και πλήρως στο ζωγράφο τα χρέηματα που ζήτησε.

***

Διάφοροι όνομαστοί ρήτορες κατόρθωναν να προκαλούν βαθειά συγκίνηση στο άκουσμά τους με μόνο τον τόνο της φωνής των.

Λέγεται π.χ. για τον Άγγλο ιεροκήρυκα Μπόυδ ότι άπηγγελλε με τέτοιο τρόπο το «Πάτερ ήμων», ώστε έφεργε δάκρυα στα μάτια των άκουστών του. Το ίδιο αναφέρεται και για τον ήθοποιό Βάτφιλντ, ο οποίος πρόφερε με τόσο πάθος τη λέξη Μεσοποταμία, ώστε έκινει που τον άκούσαν συνεκινούντο βαθύτατα.

Επίσης για τον μεγάλο 'Ιρλανδό ρήτορα 'Ογκονέλ διηγούνται το έξης χαρακτηριστικό ανέκδοτο: Μιά μέρα ένα μέλος της Βουλής των Κοινοτήτων έπετέθη με δομύτητα κατά του 'Ογκονέλ.

Όταν τελείωσε ή άγόρευσις του αντιπάλου του, ο 'Ογκονέλ σηκάθηκε να μιλήσει, έτοιμος να έκτοξέυσει κεραυνούς εναντίον του, αλλά μόλις άρχισε την άγόρευσί του, σταμάτησε απότομως κι' αλάζωντας τον τόνο της φωνής του, είπε:

— Άλλά ο προκάλεσας έτόνισε ότι αγαπά την 'Ιρλανδία...

Και παίρνοντας ύψος αφάνταστης γλυκύτητας πρόσθεσε:

— ... Και δεν μπορώ να μιλήσω πικρά για έναν άνθρωπο που αγαπά την 'Ιρλανδία...

Ο τρόπος με τον οποίο πρόφερε ο 'Ογκονέλ τις τελευταίες αυτές λέξεις ήταν τόσο συγκινητικός, ώστε έκαμε τους γεροντοτέρους συναδέλφους του να κλάψουν.

***

Από τους αρχαίους συγγραφείς ο Δημοσθένης άγαπούσε πολύ τα συγγράμματα του Θουκυδίδη, ο Βρόϊτος μελετούσε τον Πλάτωνα, ο Βολταίρος διάβαζε άδιάκοπα το Ρακίνα, ο Μοντεσκιέ μελετούσε τον Ιστορικό Τάκντο, ο Μπουρνταλό διάβαζε μιά φορά το χρόνο τις έπιστολές του άποστόλου Παύλου και τα έργα του Κικέρωνος, ο Λαφονταίν προτιμούσε τον Ραμπλεάι, ο Ρουσσώ τον Πλούταρχο και ο Ναπολέων θεωρούσε ως έξοχότερο όλων των συγγραφέων το Μακιαβέλι.

Είχε πάρει ένα μονοπάτι σκούζοντας και μοιρολογώντας...

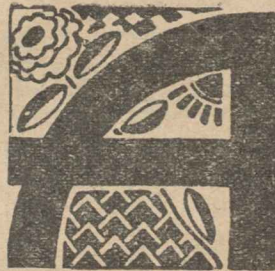

ΜΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΗΡΩΩΝ

ΟΙ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΑΙΟΙ

(Ίστορία γραμμένη από τον Έγγονο του Θ. Κολοκοτρώνη, Φέν Κολοκοτρώνη).

ΣΤ'.

ΠΟ τους άρματωλούς του Μωρηά που κατόρθωσαν να διασωθούν απ' την καταστροφή, ήταν ο 'Αποστόλης Κολοκοτρώνης κι' ο Νικητάς ή Νικηταράς, ο γνωστός με την επωνυμία «Τουρκοφάγος».

Ο 'Αποστόλης Κολοκοτρώνης, ο οποίος είχε διακριθεί προ της 'Επανάστασης ως δάμαρχος, ήταν κατά την 'Επανάστασι ένας από τους τρεις στρατηγούς που διώρισαν η 'Επαναστατική Κυβέρνησι κατά το 1822, άλλ' αργότερα στην εποχή της βασιλείας του 'Οθωνος υποβιβάστηκε σε συνταγματάρχη!

Επί 'Οθωνος μάλιστα του πρότειναν να γίνει υπασπιστής του βασιλέως, αλλά ο γενναίος άρματωλός απάντησε περήφανα: —Δεν είμαστε μεις για τέτοιες δουλειές! Βάλτε τίποτε άλλους στα παλάτια!...

Κατά την επανάστασι του 1862, ο 'Αποστόλης Κολοκοτρώνης τη υπαγόρευσε μερών «Ξαγκαλιών», καθώς τους όνομαζε, σφύριξε Ξιπόλητος στην πλατεία της Τριπολιτσάς εν όνοματι του λαού, επειδή δεν είχε προσχωρήσει με το μέρος των επαναστατών.

Την άλλη μέρα όμως οι πολίτες συνανθάνθηκαν την άποψη πράξι τους και πήγαν εν σώματι στο σπίτι του για να του εγυρουν συμμάχους.

Ο 'Αποστόλης βγήκε τότε στο μπαλκόνι και τους είπε με φωνή συγκινημένη:

—Πατριώτες, σάς εύχαριστώ! Από δεκάξη χρόνων παιδί πολέμου τους Τούρκους, μαζί με τους άλλους άρματωλούς, "Υστερα που σκορπιστήκαμε, πήγα μαζί με τον πατέρα μου από τη Ζάκυνθο στη Βλαχία και πολέμησα κι' εκεί. Στά Εικοσιένα, όταν πολιορκούσαμε την Τριπολι, πληρώθηκα στην ίδια μεριά που κι' εστέλεσαν Ξιπόλητο χτές. 'Εγώ είμαι συνθησικεύς στους κατατρογυμούς, αλλά να προσέχετε σεις και να φροντίζετε να κυβερνάτε με ήσυχια για να μην τρομάξετε τις οικογένειες!...

Η πόρτα όμως που δοκίμασε ύστερ' απ' την άδικη αυτή προσβολή, του σπείρισε πολύ και μετά δυό μήνες ο γενναίος πολεμιστής πέθανε από άσπληξη.

Όσο για το Νικηταρά τον Τουρκοφάγο, αυτός, λίγο πριν απ' το θάνατό του, συκοφαντήθηκε από μερικούς επιτηθείους και, κατά διαταγή του 'Οθωνος, κλείστηκε σε μιάν ύλη φυλακή.

Έκει, μέσα στο σκοτεινό κι' ανήλιαγο μπουντρούμι που τον έφραξαν, έπαθε—απ' την ύγρασι, την κακοπέρασι και τη στενωχία, επειδή δεν άφιναν τους οικείους του να μπαίνουν ελεύθερα και να τον βλέπουν— από πόνους.

Όταν ύστερ' από χρόνια, κατά το 1848, βγήκε απ' τη φυλακή, είχε χάσει πια έντελως την όρασί του και μετά ένα χρόνο πέθανε πολύ δυστυχισμένος ο θρωικός αυτός του 21 ήρωας.

Ο Νικηταράς είχε μέσα του ανεπτυγμένο σε μεγάλο βαθμό το αίσθημα του πατριωτισμού και επιθυμούσε να ελευθερωθή όλη η 'Ελλάδα.

Όταν κατά το 1830 επρόκειτο να όρισθούν τα σύνορα του ελληνικού κράτους, ο Νικηταράς έγραψε στον Καποδίστρια την περιγραφή εκείνη επιστολή, στην οποία του έλεγε:

«Ακούω κακά μαντάτα, πως οι Φράγκοι που μās έκαμαν ένα καλό και θέλουν να μās το βγάλουν ξυπόλητοι απ' τη μύτη, ζητάν να φέρουν τα σύνορα στην 'Αλαμάνια. 'Εγώ με τον Κίτσο (έννοει τον Κίτσο Τζαβέλλα, το γιού του Φώτου και νικητή της Κλεϊσοβάς) είμαστε αδερφοποιημένοι και δεσμευμένοι να λευτερώσουμε τα χωριά μας, όχι μισά και μισά. Τράβα λοιπόν όμπρός, αλλιώς θα το κάνομε μοναχοί μας!».

Παρόμοια επιστολή έγραψε κι' έστειλε στον Καποδίστρια κι' ο Κίτσο Τζαβέλλας. Ο Κυβερνήτης τότε έβαλε και μερικούς άλλους καπατανάους να του γράφουν τα ίδια κι' όλες αυτές τις επιστολές τις έστειλε στην Εδρώτη, στα μέλη της 'Επαρτοχής, η οποία έτσι αποφάσισε να επεκτείνη τα όρια.

***

*Ας έρθουμε τώρα στο μεγάλο άγχηό της 'Επανάστασης, τον

Θωδοράκη Κολοκοτρώνη, τον πανοικητότατο και πολυμήχανο, τον θηλικό Γέρο του Μωρηά, ο οποίος έλαβε αυτή την όνομασία απ' τις σφές συμβουλές που έδινε στους αγωνιστάς.

Ο Κολοκοτρώνης, όταν είδε τον κίνδυνο που διέτρεχαν οι άρματολοι εκ μέρους του Βελή πασά, πρότεινε να φύγουν όλοι μαζί για τη Ζάκυνθο, για να αποτρέψουν έτσι να σωθούν.

Επειδή όμως η πλειοψηφία των συντρόφων του εκηρόχησε κατά της προτάσεώς του, στην άρχη υποχώρησε κι' αποφάσισε να μείνι στην Πελοπόννησο.

Αλλά δεν άργησε ν' αλλάξει γνώμη. Κατάλαβε πολύ γρήγορα, ότι η εκεί παρουσία του θα τούφρενε καταστροφή. Μήπως δεν ήρθε δει με τα ίδια του τα μάτια το κτήνη που ξεδέρρισε τον Κουντινί απ' τους Τούρκους, κριμμένους στο άνωκρινό βουνό;

Αποφάσισε λοιπόν ν' απομακρυνθή από την Πελοπόννησο, έπειδή υπήρχε φόβος προδοσίας, αφού όμως προηγουμένως ειδοποιούσε και τους υπολοίπους ζωντανούς συντρόφους του, μήπως ήθελαν να τον ακολουθήσουν.

Αφού πήρε την απόφασι αυτή, ο Γέρος τράβηξε για το όρη χωριό της Γορτυνίας Παλούμπα, προς συνάντησι του πατρικού του φύλου και συμπεθέρου του Κόλια Παλαούτα, ενός από τους πιο φερούς άρματωλούς της εποχής εκείνης.

Έκει επίσης βρισκότονταν και οι δυό γιοι του Κόλια, ο Δημήτριος Παλαούτας, γιγός του Κολοκοτρώνη από την εξαδέλφη του Στεκούλα, κι' ο Γεώργιος Παλαούτας, που σκοτώθηκε αργότερα στο Λάλα.

Συγγενικός, ο Θωδοράκης ειδοποίησε κι' εσους άλλους άρματωλούς μωδρεσε, όριζόντας τους το μέρος όπου επρόκειτο να συναντηθούν.

Παρέλαβε τότε τους ξεδέρρισε τον 'Αντωνάκο και Γιαννάκη, μαζί με το γιό του δευτέρου, 'Αποστόλη, τον άνεμό του Νικηταράς, άλλους Κολοκοτρωνάους και περί τους εκατό άρματωλούς και βγήκε τη νύχτα απ' το χωριό.

Αφού περπάτησε μαζί τους επάνω από μισή ώρα, μόλις έφτασε κοντά σ' ένα δρόμο όπου χωριζόταν σε πολλά μονοπάτια, στάθηκε και έλεγε στους συντρόφους του:

—'Εγώ θα πάω μπροστά να είλωαι παιδιά και θα κονέψω εκεί (και τους υπέδειξε το μέρος). 'Εσείς κι' όλοι οι άλλοι που λείπουν, να γίνετε μπουλουκια, από δεκά ως δεκαπέντε άντρες το πολύ το καθένα, για να μπορέσει να κρύβεστε καλύτερα και να κοιμάτε ειρηνικά το ψυμί. Νάχεστε από πίσω μας και να περνάτε απ' άλλους δρόμους το κάθε μονοπάτι, για να μη δώνε το νερό και σάς πιάσουν οι Τούρκοι... 'Εγώ σε κάθε κοιλία που θα πάω, θ' αφήνω ένα σύντροφο και το ίδιο να κενε και σεις για τους από πίσω για να τους λήη τα τρεχούμενα. 'Αν πάλι μās τύχει φενα τίποτε, θα σάς αφήσω σύντροφο και ν' αφήσετε και σεις για τους άλλους, για να πη που τραβήξαμε ο καθένας και να μην πέσομε σε καμιά φωτιά. Και για τα ποταμάκια, έτοιμο

ο Θεός!

Πάνω στα λόγια αυτά του ήρθαν δάκρυα στα μάτια και για να μπορέση να τα κρύψει, γύρισε και φώναξε:

—Φέρε, βρε Γιάννο, να ποίμε για τα εικοσιπάντα (θήματα) που σκοτώθηκαν και φέρε μās και καμιά μουλιά να φάμε και να πρήξουμε.

Έφαγαν, έπιναν, έκαμαν χαμηλόφωνα—γιατί δεν τολμούσαν να μιηρολογήσουν μήπως άκουστούν— χωρίστηκαν σε μπουλουκια, κληθήκαν, αποχωρετίστηκαν μ' ανασταναγμούς και τράβηξαν το δρόμο τους.

***

Ο Γέρος προπορεύτηκε απ' τους άλλους, κατά τη συμφωνία, όφινοντας σε κάθε κατάλυμα του ένα σύντροφο για να ειδοπή και να δίνει οδηγίες στους κατοπανούς.

Έτσι, ύστερα από πολυήμερη και κοινρατική πεζοπορία, ο Κολοκοτρώνης έφτασε, χωρίς να του συμβή τίποτε στο δρόμο, σ' ένα χωριό των συνόρων της Μάνης.

Έκει, όχι μόνον οι πρόγονοί του είχαν πολεμήσι κατά των Τούρκων δεσποτών, αλλά κι' αυτός ο ίδιος είχε καταπύνη επανειλημμένως, πολεμώντας τους τυράννους κι' είχε πάσει άρκεστους «βλαμμένους».

Μπήκε λοιπόν στο σπίτι ενός γνωστού του, που βρισκόταν στην άκρη του χωριού, κοντά σε μιά ρεμματιά. Στο σπίτι αυτό είχε πια

ο Βίκτωρ Ούγκω με τους μικρούς εγγόνους του.

Το σπίτι αυτό είχε πια

ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΟΥΓΚΩ

Η ΚΟΡΗ ΜΟΥ

"Ω, πώς καθόμαστ' άλλοτε ψηλά, πάνω σε βουνάκια μαγεμένα που τρέμει ο βάτος, το νερό κυλά κι' είνε τα σπία στα δοντρά κρημμένα!

"Ημουν τριάντα, δέκα αυτή χρονών κι' ήμουν για κείνην όλη της η χτίσι.

"Ω, πώς άνθίζει η χλόη των βουνών στον ίσκιω ψηλού δέντρου σάν άνθισι!

"Ηταν εκείνη ή μοίρα μου ή καλή, το μόνο μου παιχνίδι, οι ούρανοί μου, κι' όταν εμπαιχτά μου β' άκουα να μιλή,

«Θεέ μου» έρωσε όλη πειά ή ψυχή μου.

"Ητανε βουλιρά έλεγες άγγόνι όταν από το χέρι με κρατούσε,

λουλούδια ήθελε όλο να μαζώνη κι' όλο φτωχούς στο δρόμο της ζητούσε.

Σάν έλειπες, θάρρετες άμαρτάναι κι' εκρόβονταν κανείς να μην τη δη. "Ω, το μικρόκα, τ' άμωρο μουσάνθημα που τ' άμωρο παιδί;

Γύρω στο τραπέζι μου το βράδυ έτριγυνούσε κι' όλο φλυαρούσε στο φρεινό το τζάμι, στο σκατάδι, σάν πεταλούδα νύχτας έπετούσε.

'Αγγέλους έκασ' έφτιζε ή μορφή της κι' είχε το εκλιμέρας της μαγεία. Πέφταν απ' το Θεό οι όφθαλμοί της ματιά π' άλήθεια έλαμπε αλωνα.

Πόσο ήμωνα μικρός όταν την είδα ή τύχη στη ζωή μου να τη φέρη! Αύτη ήταν της αύγης μου ή ελπίδα, αύτη το προινό μου το άστέρι!

Πώς τρέχαμε στα δάση τα ίσκιωμένα, κι' οι κάμποι πώς μās βλέπαν οι σπαρμένοι,

σάν έδωανες σ' ούρανα άστερομένα, σελήνη, με το φως σαβανομένη!

"Υστερα, για το έξιμο ληναράκι που φώτιζε το ταπεινό σπατάκι απ' τον παληό μας φράχτη κάθε βράδυ γυρνούσαμ' από μέσ' απ' το λαγιάδι.

Με φλόγα μέσα στις ψυχές γυρνούσαμε και για τις λάμψεις τ' ούρανου μιλούσαμε

και τη μικρούλικη έρχια ψυχή της σάν μέλισσα που χτίζει το κερί της.

Πόσο χαρούμενη ήταν σάν έφάνταμε! Έμισαζε σάν δόλφινω άγγελούδι.

Κά μ' όλα αυτά τα πράγματα τί κάναμε;

Πέφταν σάν άερας, σάν τραγούδι!

ΕΚΕΤΑΣΕΙ

"Ημουν κοντά στα κήματα μιά νύχτ' άστερομένη, πανί δεν ελχ' ή θάλασσα και σύννεφο τα ούρανα. Τα μάτια μου βαθύτερα από την οικουμένη έβύθιζα. Και τα βουνά, ή φύσι, τα ροιμάνια μ' ένα βαθύ μουρμουρητό φάνονταν πώς ροιτούσαν τα κήματα της θάλασσας, τ' άστέρια π' άγνιωνούσαν.

Και τ' άστέρια τα χουσι, άμειρες λεγεώνες, φωνάζαν, σιγομίλαγαν με χίλιες άρμονίες και φρενιές έμιούζαν σάν να φροούν κορώνες. Και τα γαλάζια κήματα που δέρονταν τραχιές έλεγαν και χαμήλωνε ο άσπρος των άφρός:

«Είν' ο Θεός! Είν' ο Θεός!»

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

—'Ιδιοφύα είνε να βλέπης εκείνο που δεν βλέπουν οι άλλοι.

—'Η πιο άνωφελής άρετή του ανθρώπου είνε ή μετάνοια.

ας τότε πολλές φορές κι' είχε καταλύσει. Ο νεαρός του σπιτιού έτιγχε να λείπη και βγήκε στο κατάφυτο δρόμο για να τους υποδεχτή.

—Ε, κυρ βλάμμερα! της φώναξε ο Κολοκοτρώνης. "Άλλες φορές έρχόμαστε όπως έφρεσε σε τούτο το κανάκι και τώρα έρχόμαστε να ν' μās κρύψης!...

—Έτσι θέλει τώρα ο Θεός! απάντησε με σταθερή φωνή ή άρνηση 'Ελληνίδα. Άθριο πάλι πούς το ξέρει τί θα γίνη! Καλώς ήρθε όμως και μη συλλογιέσαι τίποτε. Το σπίτι μας είνε δικό σου και σε γαρ και σε πικρα. Κόπασε μέσα...

Και, λέγοντας αυτά, ή φιλόξενη οικοδέσποινα προχώρησε για να στήσει το χαμηλό κρεντέρι και να βάλη γύρω πρὸς το μέρος του κρεββατιού, όπως συνηθίζουν και σήμερα σε πολλά μέρη.

Ο Γέρος την ακολουθήσε και κάθησε στη θέσι του διότλητα ξενώματος, σάν παλιός φίλος του σπιτιού, περιμένοντας τον έρχομό του νεαρού.

Σ' λίγο φάνηκε κι' αυτός κι' αφού χαρέτησε τον Θωδοράκη, βγήκε κι' έσο βιαστικά, λέγοντας:

—Καλώς το Θωδοράκη! Πάω να πω να πιάσουν κρασί, να έτοιμάσουν το φαί κι' έφτασα...

—Κάμε τη δουλειά σου, άποκρίθηκε ο Γέρος, κι' άναψε άντίπατο το τσιμπούκι του.

Πέρε να σημειωθή εδώ, ότι ο Κολοκοτρώνης εκείνη την εποχή κάπνιζε τσιμπούκι. Όταν όμως άργότερα βρέθηκε σ' ένα πειρατικό πλοίο, έπειδή δεν είχαν καπνό, άναγκάστηκε να ασηθ το τσιμπούκι του και να φάει ένα ταγάρο με τα υπολείμματα του καπνού που ήσαν μέσα σ' αυτό.

Εννοείται, ότι το ταγάρο αυτό ήταν παρόμοιο και δόσιμο, πράγμα που έκανε τον Κολοκοτρώνη να το πετάξη στη θάλασσα, μαζί με τα κομμάτια του τσιπουκιού του, φωνάζοντας:

—Όσο άνηστος που θέλει να καταρθεί και τον τόπο του!... Σχώσε με, θεέ μου, σχώσε με!...

Λίγο μετά την έξοδο του νοικοκύρη απ' το σπίτι πούχε κονέψει ο Κολοκοτρώνης, υπήκε μέσα ο πατέρας του Γέρος, Γιάννος, ο οποίος του ψιθύρισε τραγμένως σ' αυτή πώς είχε άκούη το άνδρόγυνο να φιλονεική και τη γυναίκα να λήη στην άνδρα:

—'Αποτο σκυλί, τί βάλθηκες να κάνης; Θα φαρμακώσης το βλάμη της φουλάς μας, βλάμη απ' τον καιρό που παπούδρι μας άκάμα;

Τα λόγια αυτά έφτασαν να δείξουν στην Κολοκοτρώνη τί συνέβαινε. Σημείωσε λοιπόν τον Γιάννο να κίνη τον άδελφόρο κι' ο ίδιος έτοιμάσε άρκετους το ποτόλι του για να το χρησιμοποίησε σ' ένδεχόμενη περίστασι.

Τη συνέχεια της τόσο περιεργής και δραματικής αυτής ιστορίας, που είνε άγνωστη στους περισσότερους, θα τη διηγηθούμε στο έρχόμενο φύλλο.

Ο Βίκτωρ Ούγκω με τους μικρούς εγγόνους του.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Η ΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΙ Η ΣΑΠΟΥΝΑΔΑ

Είνε γνωστό ή κατεναιστική ένέργεια του λαδιού πάνω στα κήματα. Το φαινόμενο αυτό παρακίνησε τελενταίως τους ναυτες ενός 'Ολλανδικού Ιστιοφόρου να έμχειρήσουν μιά άνάλογη δοκιμή, ή ό-ποια έέτιγχε πληρῆστασι.

Το έν λόγω Ιστιοφόρο, ενώ ταξείδεινε με φορτίο σαπουνιού, κατελήθη έξαφνα από φοβερή τροχίμια.

Τότε οι ναυτες αποφάσισαν να διαλύσουν μεγάλη ποσότητα σαπουνιού και να ρίξουν τη σαπουνάδα στη θάλασσα. "Ελπίζαν έτσι ότι η προαμία θα έκάπνε γίωα στο πλοίο τους, χάρις στην ποσότητα του λαδιού που περιέχει το σαπούνι.

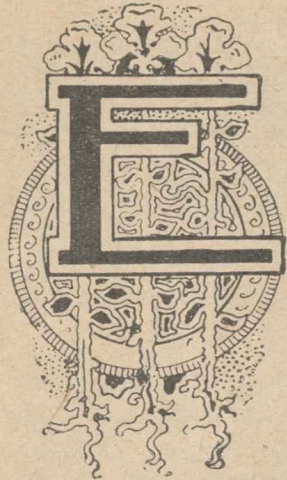
Το αποτέλεσμα του πειράματος δεν αηόη έπιλήτε άμείως. 'Η θάλασσα γαλήνεψε γίωα στο πλοίο τους κι' έτσι εσώθησαν από βέβαιο κινδύνον και έντωμε-αξὸ έκότασε και η καταγής.

Η ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΤΗΣ ΜΑΔΑΓΑΣΚΑΡΗΣ

Ο ΓΑΜΟΣ ΤΟΥ ΑΝΤΡΙΑΝΑΤΟΡΟ

ΠΕΙΔΗ οι ριζώνες τους δεν τους έφταναν, έλειπ' από μια κοινή συμφωνία, οι άντρες του χωριού 'Αμποζιμάν-πορένα αποφάσισαν να 'βρουν φωνιά στο μεγάλο δάσος, για να μπορέσουν να καλλιεργήσουν την έκτασή του. 'Η τελευταία λάμψη της πυρκαϊάς μεταδενούντοσαν στον ορίζοντα με το χρυσάφι των άστρων του ήλιου που βασιλευσε... 'Απ' το δάσος που ήταν παρθένο από ανθρώπινες πατημασιές, δεν έμεναν πια παρά πυκνά στρώματα σκόνης που άχνιζαν άσπρια και που τα σήκωνε ο βορρινός άνεμος...

Σε λίγο η νύχτα απλώθηκε παντού. 'Απόλυτη γαλήνη βασιλευσε στην έσοχή. Κανένας ιδανής δεν τολμούσε να παραπλανηθεί ως εκεί, από φόβο μήπως συναντήσει τα πνεύματα του πεθαμένου δάσους. Μονάχα ο ματωμένος δίσκος της πανσελήνου τολμούσε να αντίκριζε το γυμνωμένο τοπίο...

Όταν το «μάτι της ημέρας» πλημμύρισε με το ευεργετικό φως του τις καλύβες του χωριού, όλοι οι χωρικοί ήταν έτοιμοι για τη δουλειά τους. Τυλιγμένες μέσα στα χιτυράκια χρωματιστά τους φορέματα, πολλές γυναίκες διευθύνοντοσαν πίσω απ' τους άντρες προς το δάσος, όπου η πυρκαϊά, αφανίζοντας το, είχε δημιουργήσει μια πηγή πλούτου για τους κατοίκους.

Μια πολύ νέα κόρη ξεχώριζε απ' όλες τις συντροφισσές της για την όμορφη των δυο μεγάλων της ματιών που είχαν το χρώμα του σαπφίρου και για την κανονικότητα των γραμμών του προσώπου της, που θα τη ζήλευε κι' η πιο όμορφη Εθιοπία. Αυτή η κοπέλλα, η Μανγκάμια, σ' ακριβώς του σφάλματος της μητέρας της κι' ένα λευκό, δεν έμοιαζε σε τίποτε άλλο με τις συμπαιτωμένες της, παρά στο μαύρο της χρώμα. 'Ο πατέρας της, ο φιλόλογος Ραμπαμπαμπί, ήξερε πως δεν ήταν δικό του παιδί, μα σύλασε ωστόσο, γιατί ο Εθιοπικός πατέρας της του έστειλε κάθε τόσο δώρα.

Η Μανγκάμια όμως αγνοούσε την καταγωγή της κι' είχε ανατραφεί όπως όλες η γενιά της φυλής της. Μα κάθε τόσο την έκρυβαν άλλοι ιδέες και σγνύ την έβλεπαν να βυθίζεται σε όνειροτολήσεις, πράγμα που έκανε τους άλλους ιδανείς να νομίζουν ότι της είχαν κάνει μάγια.

Μεγάλη κίνησις βασιλευσε τώρα στο μέρος όπου το δάσος απλώνε ως χιές άπώτατα την πλούσια βλάστησή του... Οι άντρες άνοιγαν τρύπες στη γη κι' ένα μυτερό μαστούνι κι' η γυναίκες έφραζαν σ' αυτές σπάρους ριζού, πατώντας τες έπειτα με τα πόδια τους. 'Η δουλειά αυτή βάσταζε κάμποσες ώρες κι' έλειπα όλοι έφραζαν, άφροντας στο Θεό την φροντίδα να φυτρώσει το ρίζι.

Μα η Μανγκάμια δεν ξαναγύρισε μόνη στο χωριό! 'Ο πλούσιος 'Αντριανάτορος την είχε προσέξει πολλές φορές ως τότε στους δρόμους του χωριού κι' αυτό το πρωί άκόμα, την έκύτταζε, καθώς εκείνη όνειροπολούσε παράμερα, με την καρδιά γεμάτη έπαθμιες. Σε μια στιγμή, μη μπορώντας πια να κρατηθεί, την πλησίασε και της έλεγε την έπιθυμία του να την κάνει γυναίκα του, αυτή, την κόρη ενός χωρικού...

Η Μανγκάμια είχε κλείσει τα δεκαοχτώ της χρόνια, χωρίς να αποκτήσει κανένα φίλο, μα το πράγμα αυτό, πολύ σπάνιο στις άλλες γυναίκες της φυλής της, αντί να λιγοστήσει την έκτιμησή του 'Αντριανάτορος, απεναντίας την έκανε ακόμα μεγαλύτερη. Καθώς ήταν άριστος, πλούσιος κι' ευγενής, η Μανγκάμια δέχτηκε την πρότασή του και να γιατί, κατά την έπιστολή της απ' το δάσος, ξαναγύρισε μαζί του στην καλύβα του πατέρα της.

Ο τελευταίος φορολόγητος χωρίς ούτο τον μέλλοντα γαμπρό του.

Η Μανγκάμια έλυνε τις μακρινές πλεξούδες της...

Ο 'Αντριανάτορος, ωστόσο, έδωσε πρόθυμα όλα τα δώρα που χρειαζόντουσαν για να έχει το δικαίωμα να πάρει έπειτα από τρεις ημέρες τη νέα γυναίκα του στο σπίτι του και να την κρατήσει κοντά του δογμαστικά ένα χρόνο, όπως άπαυόσαν τα έθιμα του τόπου...

Αυτό το αλλόκοτο πλάσμα, που στις φλέβες του κυλούσε αίμα ενός λευκού, δειχτηκε η πιο φλογερή έρωτευμένη. Τις πρώτες νύχτες, το νεαρό ζευγάρι τις πέρασε μέσα σε μια άτέλειωτη μέθη. 'Η Μανγκάμια λάρσενε τον 'Αντριανάτορο με το πιο δυνατό πάθος. 'Η λεπτή της των αισθημάτων της τον ξάφνιαζε και τον γοήτευε. Άνομιαι, τας το όρατο της κεφάλι επάνω στο δυνατό στήθος του σκόνιζε της, του ψιθύριζε με τη γλυκερά τραγουδιστή της φωνή:

— Άκουσε!... Τα νερά του ποταμού φιλούν την όχθη κι' ένα άτέλειωτο χέρι κι' ο άνεμος δεν παύει να παίει με τα φύλλα... Άκούσε τη βαθιά του φωνή που είχε ανάλαφρη σαν χέρι γυναικας και φλογερή σαν φύλλο έρωτευμένης!... Λοιπόν, ο άνεμος και το ποτάμι μου είπαν: «Άφρησε την καρδιά σου να μεθώσει από μια μοναδική, μια αίσια αγάπη...». Άφρηνη, δέλω να κρατήσω αγνή από κάθε θλίψη την αγάπη σου τον ημερών της αγάπης μας, αυτής της μέθης που είναι πιο γλυκερά για τις καρδιές μας κι' απ' το δρόμο... Γεννήθηκα το γροισοφύλο μήνα 'Αλάχιστο, μα ξέρω πως η αγάπη σου θα νικήσει την κακή γητείά μου... Κάνε με μητέρα, για να μπορέσω να ένοδοσω αίσια... Θά ήθελα να ένωσωα κιόλας να ρέσουμε να ένοδοσω αίσια... Θά ήθελα να ένωσωα κιόλας να ρέσουμε να ένοδοσω αίσια... Τότε, θα πήγαινες να αναζητήσεις τη μεγάλη είδηση σ' όλους... Έπειτα θα ζητούσες, έπίσημα πια, για γυναίκα σου για όλη σου τη ζωή εκείνη που σ' έκανε πατέρα... Και θα γινόμουν η νόμιμη σύζυγός σου... Μα αν πάφες ποτέ να μ' αγαπάς, μάθε το πως θα ζητήσω την πληρωμή σου στα νερά του ποταμού άναμεσα στους καμάνους (καρδεβιάνες).

Μα πως μπορεί να πάρω ποτέ να σ' αγαπώ, της άπαντοσε ο 'Αντριανάτορος. Είπα ο λόγος, το θαλασσινό λουλούδι, το άρωμα της αήνης, το άστρο της αήνης. Τα μαλλιά σου έχουν τη μύνη λάμψη των φερών του χερσίδου, τα βλέφαρά τα χαίρε το χέρι ενός μεγάλου τεχνίτη, τα μάτια σου είναι φωτεινά σαν το χρυσάφι και τα χείλη σου πιο λεπτά απ' τις χιές ενός τόξου... Πως μπορεί να μάφω ποτέ να σ' αγαπώ!... Μόλις σέ βλέπουν οι μάγοι ξεχνούν την τέχνη τους και τα βιβλία τους και τρέμουν σύγχρονα κι' ήμερος ο χερμίνας μεταβάλλεται κι' αυτούς σε καυκάρι... Σ' αγαπάω πιο πολύ κι' απ' τους θεούς μας. Το χωριό σου είναι έμοιο με τα καλύβια στη λίμνη, η άσισα σου είναι πιο γλυκερά κι' απ' το άρωμα του μετέω-μετέω. Ω, θούρα μου, με τα βαθιά σου τη θαλάσσια αίσια, πάρε με πάνω στην άγκαλιά σου και σή'ξε με κοντά σου... Σωπάσε με τα μαλλιά σου τον ιδρώτα του μετώπου μου και λησθήσε τον καταρραμένο μήνα 'Αλάχιστο που γεννήθηκα...

— Άκουσε!... Τα νερά του ποταμού φιλούν την όχθη κι' ένα άτέλειωτο χέρι κι' ο άνεμος δεν παύει να παίει με τα φύλλα... Άκούσε τη βαθιά του φωνή που είχε ανάλαφρη σαν χέρι γυναικας και φλογερή σαν φύλλο έρωτευμένης!... Λοιπόν, ο άνεμος και το ποτάμι μου είπαν: «Άφρησε την καρδιά σου να μεθώσει από μια μοναδική, μια αίσια αγάπη...». Άφρηνη, δέλω να κρατήσω αγνή από κάθε θλίψη την αγάπη σου τον ημερών της αγάπης μας, αυτής της μέθης που είναι πιο γλυκερά για τις καρδιές μας κι' απ' το δρόμο... Γεννήθηκα το γροισοφύλο μήνα 'Αλάχιστο, μα ξέρω πως η αγάπη σου θα νικήσει την κακή γητείά μου... Κάνε με μητέρα, για να μπορέσω να ένοδοσω αίσια... Θά ήθελα να ένωσωα κιόλας να ρέσουμε να ένοδοσω αίσια... Τότε, θα πήγαινες να αναζητήσεις τη μεγάλη είδηση σ' όλους... Έπειτα θα ζητούσες, έπίσημα πια, για γυναίκα σου για όλη σου τη ζωή εκείνη που σ' έκανε πατέρα... Και θα γινόμουν η νόμιμη σύζυγός σου... Μα αν πάφες ποτέ να μ' αγαπάς, μάθε το πως θα ζητήσω την πληρωμή σου στα νερά του ποταμού άναμεσα στους καμάνους (καρδεβιάνες).

Μα πως μπορεί να πάρω ποτέ να σ' αγαπώ, της άπαντοσε ο 'Αντριανάτορος. Είπα ο λόγος, το θαλασσινό λουλούδι, το άρωμα της αήνης, το άστρο της αήνης. Τα μαλλιά σου έχουν τη μύνη λάμψη των φερών του χερσίδου, τα βλέφαρά τα χαίρε το χέρι ενός μεγάλου τεχνίτη, τα μάτια σου είναι φωτεινά σαν το χρυσάφι και τα χείλη σου πιο λεπτά απ' τις χιές ενός τόξου... Πως μπορεί να μάφω ποτέ να σ' αγαπώ!... Μόλις σέ βλέπουν οι μάγοι ξεχνούν την τέχνη τους και τα βιβλία τους και τρέμουν σύγχρονα κι' ήμερος ο χερμίνας μεταβάλλεται κι' αυτούς σε καυκάρι... Σ' αγαπάω πιο πολύ κι' απ' τους θεούς μας. Το χωριό σου είναι έμοιο με τα καλύβια στη λίμνη, η άσισα σου είναι πιο γλυκερά κι' απ' το άρωμα του μετέω-μετέω. Ω, θούρα μου, με τα βαθιά σου τη θαλάσσια αίσια, πάρε με πάνω στην άγκαλιά σου και σή'ξε με κοντά σου... Σωπάσε με τα μαλλιά σου τον ιδρώτα του μετώπου μου και λησθήσε τον καταρραμένο μήνα 'Αλάχιστο που γεννήθηκα...

— Άκουσε!... Τα νερά του ποταμού φιλούν την όχθη κι' ένα άτέλειωτο χέρι κι' ο άνεμος δεν παύει να παίει με τα φύλλα... Άκούσε τη βαθιά του φωνή που είχε ανάλαφρη σαν χέρι γυναικας και φλογερή σαν φύλλο έρωτευμένης!... Λοιπόν, ο άνεμος και το ποτάμι μου είπαν: «Άφρησε την καρδιά σου να μεθώσει από μια μοναδική, μια αίσια αγάπη...». Άφρηνη, δέλω να κρατήσω αγνή από κάθε θλίψη την αγάπη σου τον ημερών της αγάπης μας, αυτής της μέθης που είναι πιο γλυκερά για τις καρδιές μας κι' απ' το δρόμο... Γεννήθηκα το γροισοφύλο μήνα 'Αλάχιστο, μα ξέρω πως η αγάπη σου θα νικήσει την κακή γητείά μου... Κάνε με μητέρα, για να μπορέσω να ένοδοσω αίσια... Θά ήθελα να ένωσωα κιόλας να ρέσουμε να ένοδοσω αίσια... Τότε, θα πήγαινες να αναζητήσεις τη μεγάλη είδηση σ' όλους... Έπειτα θα ζητούσες, έπίσημα πια, για γυναίκα σου για όλη σου τη ζωή εκείνη που σ' έκανε πατέρα... Και θα γινόμουν η νόμιμη σύζυγός σου... Μα αν πάφες ποτέ να μ' αγαπάς, μάθε το πως θα ζητήσω την πληρωμή σου στα νερά του ποταμού άναμεσα στους καμάνους (καρδεβιάνες).

Μα πως μπορεί να πάρω ποτέ να σ' αγαπώ, της άπαντοσε ο 'Αντριανάτορος. Είπα ο λόγος, το θαλασσινό λουλούδι, το άρωμα της αήνης, το άστρο της αήνης. Τα μαλλιά σου έχουν τη μύνη λάμψη των φερών του χερσίδου, τα βλέφαρά τα χαίρε το χέρι ενός μεγάλου τεχνίτη, τα μάτια σου είναι φωτεινά σαν το χρυσάφι και τα χείλη σου πιο λεπτά απ' τις χιές ενός τόξου... Πως μπορεί να μάφω ποτέ να σ' αγαπώ!... Μόλις σέ βλέπουν οι μάγοι ξεχνούν την τέχνη τους και τα βιβλία τους και τρέμουν σύγχρονα κι' ήμερος ο χερμίνας μεταβάλλεται κι' αυτούς σε καυκάρι... Σ' αγαπάω πιο πολύ κι' απ' τους θεούς μας. Το χωριό σου είναι έμοιο με τα καλύβια στη λίμνη, η άσισα σου είναι πιο γλυκερά κι' απ' το άρωμα του μετέω-μετέω. Ω, θούρα μου, με τα βαθιά σου τη θαλάσσια αίσια, πάρε με πάνω στην άγκαλιά σου και σή'ξε με κοντά σου... Σωπάσε με τα μαλλιά σου τον ιδρώτα του μετώπου μου και λησθήσε τον καταρραμένο μήνα 'Αλάχιστο που γεννήθηκα...

— Άκουσε!... Τα νερά του ποταμού φιλούν την όχθη κι' ένα άτέλειωτο χέρι κι' ο άνεμος δεν παύει να παίει με τα φύλλα... Άκούσε τη βαθιά του φωνή που είχε ανάλαφρη σαν χέρι γυναικας και φλογερή σαν φύλλο έρωτευμένης!... Λοιπόν, ο άνεμος και το ποτάμι μου είπαν: «Άφρησε την καρδιά σου να μεθώσει από μια μοναδική, μια αίσια αγάπη...». Άφρηνη, δέλω να κρατήσω αγνή από κάθε θλίψη την αγάπη σου τον ημερών της αγάπης μας, αυτής της μέθης που είναι πιο γλυκερά για τις καρδιές μας κι' απ' το δρόμο... Γεννήθηκα το γροισοφύλο μήνα 'Αλάχιστο, μα ξέρω πως η αγάπη σου θα νικήσει την κακή γητείά μου... Κάνε με μητέρα, για να μπορέσω να ένοδοσω αίσια... Θά ήθελα να ένωσωα κιόλας να ρέσουμε να ένοδοσω αίσια... Τότε, θα πήγαινες να αναζητήσεις τη μεγάλη είδηση σ' όλους... Έπειτα θα ζητούσες, έπίσημα πια, για γυναίκα σου για όλη σου τη ζωή εκείνη που σ' έκανε πατέρα... Και θα γινόμουν η νόμιμη σύζυγός σου... Μα αν πάφες ποτέ να μ' αγαπάς, μάθε το πως θα ζητήσω την πληρωμή σου στα νερά του ποταμού άναμεσα στους καμάνους (καρδεβιάνες).

— Άκουσε!... Τα νερά του ποταμού φιλούν την όχθη κι' ένα άτέλειωτο χέρι κι' ο άνεμος δεν παύει να παίει με τα φύλλα... Άκούσε τη βαθιά του φωνή που είχε ανάλαφρη σαν χέρι γυναικας και φλογερή σαν φύλλο έρωτευμένης!... Λοιπόν, ο άνεμος και το ποτάμι μου είπαν: «Άφρησε την καρδιά σου να μεθώσει από μια μοναδική, μια αίσια αγάπη...». Άφρηνη, δέλω να κρατήσω αγνή από κάθε θλίψη την αγάπη σου τον ημερών της αγάπης μας, αυτής της μέθης που είναι πιο γλυκερά για τις καρδιές μας κι' απ' το δρόμο... Γεννήθηκα το γροισοφύλο μήνα 'Αλάχιστο, μα ξέρω πως η αγάπη σου θα νικήσει την κακή γητείά μου... Κάνε με μητέρα, για να μπορέσω να ένοδοσω αίσια... Θά ήθελα να ένωσωα κιόλας να ρέσουμε να ένοδοσω αίσια... Τότε, θα πήγαινες να αναζητήσεις τη μεγάλη είδηση σ' όλους... Έπειτα θα ζητούσες, έπίσημα πια, για γυναίκα σου για όλη σου τη ζωή εκείνη που σ' έκανε πατέρα... Και θα γινόμουν η νόμιμη σύζυγός σου... Μα αν πάφες ποτέ να μ' αγαπάς, μάθε το πως θα ζητήσω την πληρωμή σου στα νερά του ποταμού άναμεσα στους καμάνους (καρδεβιάνες).

— Άκουσε!... Τα νερά του ποταμού φιλούν την όχθη κι' ένα άτέλειωτο χέρι κι' ο άνεμος δεν παύει να παίει με τα φύλλα... Άκούσε τη βαθιά του φωνή που είχε ανάλαφρη σαν χέρι γυναικας και φλογερή σαν φύλλο έρωτευμένης!... Λοιπόν, ο άνεμος και το ποτάμι μου είπαν: «Άφρησε την καρδιά σου να μεθώσει από μια μοναδική, μια αίσια αγάπη...». Άφρηνη, δέλω να κρατήσω αγνή από κάθε θλίψη την αγάπη σου τον ημερών της αγάπης μας, αυτής της μέθης που είναι πιο γλυκερά για τις καρδιές μας κι' απ' το δρόμο... Γεννήθηκα το γροισοφύλο μήνα 'Αλάχιστο, μα ξέρω πως η αγάπη σου θα νικήσει την κακή γητείά μου... Κάνε με μητέρα, για να μπορέσω να ένοδοσω αίσια... Θά ήθελα να ένωσωα κιόλας να ρέσουμε να ένοδοσω αίσια... Τότε, θα πήγαινες να αναζητήσεις τη μεγάλη είδηση σ' όλους... Έπειτα θα ζητούσες, έπίσημα πια, για γυναίκα σου για όλη σου τη ζωή εκείνη που σ' έκανε πατέρα... Και θα γινόμουν η νόμιμη σύζυγός σου... Μα αν πάφες ποτέ να μ' αγαπάς, μάθε το πως θα ζητήσω την πληρωμή σου στα νερά του ποταμού άναμεσα στους καμάνους (καρδεβιάνες).

— Άκουσε!... Τα νερά του ποταμού φιλούν την όχθη κι' ένα άτέλειωτο χέρι κι' ο άνεμος δεν παύει να παίει με τα φύλλα... Άκούσε τη βαθιά του φωνή που είχε ανάλαφρη σαν χέρι γυναικας και φλογερή σαν φύλλο έρωτευμένης!... Λοιπόν, ο άνεμος και το ποτάμι μου είπαν: «Άφρησε την καρδιά σου να μεθώσει από μια μοναδική, μια αίσια αγάπη...». Άφρηνη, δέλω να κρατήσω αγνή από κάθε θλίψη την αγάπη σου τον ημερών της αγάπης μας, αυτής της μέθης που είναι πιο γλυκερά για τις καρδιές μας κι' απ' το δρόμο... Γεννήθηκα το γροισοφύλο μήνα 'Αλάχιστο, μα ξέρω πως η αγάπη σου θα νικήσει την κακή γητείά μου... Κάνε με μητέρα, για να μπορέσω να ένοδοσω αίσια... Θά ήθελα να ένωσωα κιόλας να ρέσουμε να ένοδοσω αίσια... Τότε, θα πήγαινες να αναζητήσεις τη μεγάλη είδηση σ' όλους... Έπειτα θα ζητούσες, έπίσημα πια, για γυναίκα σου για όλη σου τη ζωή εκείνη που σ' έκανε πατέρα... Και θα γινόμουν η νόμιμη σύζυγός σου... Μα αν πάφες ποτέ να μ' αγαπάς, μάθε το πως θα ζητήσω την πληρωμή σου στα νερά του ποταμού άναμεσα στους καμάνους (καρδεβιάνες).

— Άκουσε!... Τα νερά του ποταμού φιλούν την όχθη κι' ένα άτέλειωτο χέρι κι' ο άνεμος δεν παύει να παίει με τα φύλλα... Άκούσε τη βαθιά του φωνή που είχε ανάλαφρη σαν χέρι γυναικας και φλογερή σαν φύλλο έρωτευμένης!... Λοιπόν, ο άνεμος και το ποτάμι μου είπαν: «Άφρησε την καρδιά σου να μεθώσει από μια μοναδική, μια αίσια αγάπη...». Άφρηνη, δέλω να κρατήσω αγνή από κάθε θλίψη την αγάπη σου τον ημερών της αγάπης μας, αυτής της μέθης που είναι πιο γλυκερά για τις καρδιές μας κι' απ' το δρόμο... Γεννήθηκα το γροισοφύλο μήνα 'Αλάχιστο, μα ξέρω πως η αγάπη σου θα νικήσει την κακή γητείά μου... Κάνε με μητέρα, για να μπορέσω να ένοδοσω αίσια... Θά ήθελα να ένωσωα κιόλας να ρέσουμε να ένοδοσω αίσια... Τότε, θα πήγαινες να αναζητήσεις τη μεγάλη είδηση σ' όλους... Έπειτα θα ζητούσες, έπίσημα πια, για γυναίκα σου για όλη σου τη ζωή εκείνη που σ' έκανε πατέρα... Και θα γινόμουν η νόμιμη σύζυγός σου... Μα αν πάφες ποτέ να μ' αγαπάς, μάθε το πως θα ζητήσω την πληρωμή σου στα νερά του ποταμού άναμεσα στους καμάνους (καρδεβιάνες).

— Άκουσε!... Τα νερά του ποταμού φιλούν την όχθη κι' ένα άτέλειωτο χέρι κι' ο άνεμος δεν παύει να παίει με τα φύλλα... Άκούσε τη βαθιά του φωνή που είχε ανάλαφρη σαν χέρι γυναικας και φλογερή σαν φύλλο έρωτευμένης!... Λοιπόν, ο άνεμος και το ποτάμι μου είπαν: «Άφρησε την καρδιά σου να μεθώσει από μια μοναδική, μια αίσια αγάπη...». Άφρηνη, δέλω να κρατήσω αγνή από κάθε θλίψη την αγάπη σου τον ημερών της αγάπης μας, αυτής της μέθης που είναι πιο γλυκερά για τις καρδιές μας κι' απ' το δρόμο... Γεννήθηκα το γροισοφύλο μήνα 'Αλάχιστο, μα ξέρω πως η αγάπη σου θα νικήσει την κακή γητείά μου... Κάνε με μητέρα, για να μπορέσω να ένοδοσω αίσια... Θά ήθελα να ένωσωα κιόλας να ρέσουμε να ένοδοσω αίσια... Τότε, θα πήγαινες να αναζητήσεις τη μεγάλη είδηση σ' όλους... Έπειτα θα ζητούσες, έπίσημα πια, για γυναίκα σου για όλη σου τη ζωή εκείνη που σ' έκανε πατέρα... Και θα γινόμουν η νόμιμη σύζυγός σου... Μα αν πάφες ποτέ να μ' αγαπάς, μάθε το πως θα ζητήσω την πληρωμή σου στα νερά του ποταμού άναμεσα στους καμάνους (καρδεβιάνες).

— Άκουσε!... Τα νερά του ποταμού φιλούν την όχθη κι' ένα άτέλειωτο χέρι κι' ο άνεμος δεν παύει να παίει με τα φύλλα... Άκούσε τη βαθιά του φωνή που είχε ανάλαφρη σαν χέρι γυναικας και φλογερή σαν φύλλο έρωτευμένης!... Λοιπόν, ο άνεμος και το ποτάμι μου είπαν: «Άφρησε την καρδιά σου να μεθώσει από μια μοναδική, μια αίσια αγάπη...». Άφρηνη, δέλω να κρατήσω αγνή από κάθε θλίψη την αγάπη σου τον ημερών της αγάπης μας, αυτής της μέθης που είναι πιο γλυκερά για τις καρδιές μας κι' απ' το δρόμο... Γεννήθηκα το γροισοφύλο μήνα 'Αλάχιστο, μα ξέρω πως η αγάπη σου θα νικήσει την κακή γητείά μου... Κάνε με μητέρα, για να μπορέσω να ένοδοσω αίσια... Θά ήθελα να ένωσωα κιόλας να ρέσουμε να ένοδοσω αίσια... Τότε, θα πήγαινες να αναζητήσεις τη μεγάλη είδηση σ' όλους... Έπειτα θα ζητούσες, έπίσημα πια, για γυναίκα σου για όλη σου τη ζωή εκείνη που σ' έκανε πατέρα... Και θα γινόμουν η νόμιμη σύζυγός σου... Μα αν πάφες ποτέ να μ' αγαπάς, μάθε το πως θα ζητήσω την πληρωμή σου στα νερά του ποταμού άναμεσα στους καμάνους (καρδεβιάνες).

— Άκουσε!... Τα νερά του ποταμού φιλούν την όχθη κι' ένα άτέλειωτο χέρι κι' ο άνεμος δεν παύει να παίει με τα φύλλα... Άκούσε τη βαθιά του φωνή που είχε ανάλαφρη σαν χέρι γυναικας και φλογερή σαν φύλλο έρωτευμένης!... Λοιπόν, ο άνεμος και το ποτάμι μου είπαν: «Άφρησε την καρδιά σου να μεθώσει από μια μοναδική, μια αίσια αγάπη...». Άφρηνη, δέλω να κρατήσω αγνή από κάθε θλίψη την αγάπη σου τον ημερών της αγάπης μας, αυτής της μέθης που είναι πιο γλυκερά για τις καρδιές μας κι' απ' το δρόμο... Γεννήθηκα το γροισοφύλο μήνα 'Αλάχιστο, μα ξέρω πως η αγάπη σου θα νικήσει την κακή γητείά μου... Κάνε με μητέρα, για να μπορέσω να ένοδοσω αίσια... Θά ήθελα να ένωσωα κιόλας να ρέσουμε να ένοδοσω αίσια... Τότε, θα πήγαινες να αναζητήσεις τη μεγάλη είδηση σ' όλους... Έπειτα θα ζητούσες, έπίσημα πια, για γυναίκα σου για όλη σου τη ζωή εκείνη που σ' έκανε πατέρα... Και θα γινόμουν η νόμιμη σύζυγός σου... Μα αν πάφες ποτέ να μ' αγαπάς, μάθε το πως θα ζητήσω την πληρωμή σου στα νερά του ποταμού άναμεσα στους καμάνους (καρδεβιάνες).

— Άκουσε!... Τα νερά του ποταμού φιλούν την όχθη κι' ένα άτέλειωτο χέρι κι' ο άνεμος δεν παύει να παίει με τα φύλλα... Άκούσε τη βαθιά του φωνή που είχε ανάλαφρη σαν χέρι γυναικας και φλογερή σαν φύλλο έρωτευμένης!... Λοιπόν, ο άνεμος και το ποτάμι μου είπαν: «Άφρησε την καρδιά σου να μεθώσει από μια μοναδική, μια αίσια αγάπη...». Άφρηνη, δέλω να κρατήσω αγνή από κάθε θλίψη την αγάπη σου τον ημερών της αγάπης μας, αυτής της μέθης που είναι πιο γλυκερά για τις καρδιές μας κι' απ' το δρόμο... Γεννήθηκα το γροισοφύλο μήνα 'Αλάχιστο, μα ξέρω πως η αγάπη σου θα νικήσει την κακή γητείά μου... Κάνε με μητέρα, για να μπορέσω να ένοδοσω αίσια... Θά ήθελα να ένωσωα κιόλας να ρέσουμε να ένοδοσω αίσια... Τότε, θα πήγαινες να αναζητήσεις τη μεγάλη είδηση σ' όλους... Έπειτα θα ζητούσες, έπίσημα πια, για γυναίκα σου για όλη σου τη ζωή εκείνη που σ' έκανε πατέρα... Και θα γινόμουν η νόμιμη σύζυγός σου... Μα αν πάφες ποτέ να μ' αγαπάς, μάθε το πως θα ζητήσω την πληρωμή σου στα νερά του ποταμού άναμεσα στους καμάνους (καρδεβιάνες).

ΓΙΟΥΚΟΣΛΑΒΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟ ΚΑΚΟ ΟΝΕΙΡΟ

Ο μάπατε; 'Ο Μέχο, ο φανόκορος, ζήτησε το χέρι της Φάτσας, της κόρης του Χασόαν 'Αγά κι' αήσιο γίνεται ο γάμος τους. 'Η Φάτσα είν' η πιο όμορφη κοπέλλα του χωριού. Όταν την πρωτοείδε στο πεζούλι της αλής της, ο Μέχο ζουρλόηκε από έρωτα. Και τώρα είν' ετυχισημένος, όπως ένα πουλί την άνοιξε! Του φαίνεται πως ήφλωσε ως τον οθανά, πως έχωσε τα χέρια του μέσα στον παράδεισο του Μοσάμ και πως έβλεπε από κει το πιο όμορφο άπ' τα ούρι του. 'Η χαρά του είναι τόσο μεγάλη, που δεν ξέρει πια τί να κάνει. Τρέχει απ' τη μια μεριά στην άλλη, στριφογυρίζει σά σθούρα, χορεύει, φωνάζει κι' άνακατεύεται σ' όλες τις δουλειές, μολονά είναι άνάμεσα να κάνει το παραμυθικό κι' άνησυχεί διαρκώς τη μητέρα του και τις καλές γυναίκες που τη βοηθούν στις προετοιμασίες του γάμου... Πάντα βρίσκεται μπροστά τους, άνακατεύεται σε όλα και τις έμποδίζει να κάνουν καλά τις δουλειές τους.

Έτσι, σάν βοάνασε, η κοίτασι τον τούλασε. Τα πόδια του λιγίζον, πονάει, δεν μπορεί να σταθεί πια όρθιος... Έπί τέλος, σέρνεται ως τη μικρή κάμαρά του στο ισόγειο, την καμφορίλα του για την οποία είναι τόσο περιφρανος και για την οποία δεν παύει να λέη πως οι τοίχοι της είναι ζουρλαριστοί, μολονά δεν τους άγγιξε ποτέ πανέλλο. 'Η άλγθεια όμως, είναι ότι η ύγρασία κι' ο καπνός την έχουν βάψει με τόση τέχνη αίσια και μαύρη, όπως δεν θα μπορούσε να κάνει κι' ο πιο έμπειρος ζουρλάρος... Έτσι, έσπλώεται στο κρεβάτι του, σ' ένα παλιό στρώμα γλυμοπαλιμένο απ' τις τρύπες, του οποίου ξεπετάγονται τα μαλλιά κι' η τριβες.

Έπί τέλος, σέρνεται ως τη μικρή κάμαρά του στο ισόγειο, την καμφορίλα του για την οποία είναι τόσο περιφρανος και για την οποία δεν παύει να λέη πως οι τοίχοι της είναι ζουρλαριστοί, μολονά δεν τους άγγιξε ποτέ πανέλλο. 'Η άλγθεια όμως, είναι ότι η ύγρασία κι' ο καπνός την έχουν βάψει με τόση τέχνη αίσια και μαύρη, όπως δεν θα μπορούσε να κάνει κι' ο πιο έμπειρος ζουρλάρος... Έτσι, έσπλώεται στο κρεβάτι του, σ' ένα παλιό στρώμα γλυμοπαλιμένο απ' τις τρύπες, του οποίου ξεπετάγονται τα μαλλιά κι' η τριβες.

Άπ' λέει με σβησμένη φωνή, άκουπώντας το κεφάλι του στα δύο του χέρια. Τι όραμα που θα είνε όταν η Φάτσα θα βολέκεται εδώ... Άδριο υόλας, τέτοια όραμα είνε παλιό μου και θα ρθή να πληρώσει εκεί, κοντά μου...

Μα δεν μπορεί να έξακολουθήσει τις χορευτικές αυτές ορέψεις του... Μια φίλσο άγνωστη τον χορεύει ολόκληρο και τον κάνει να τρέμει σύγχρονα. Φαντάζεται τη Φάτσα πληρωμένη στο πλάι του, ντυμένη μονάχα κι' ένα άναλάρο ποικιμασία, κι' ολόγυρα τα όραμα της μπράτσα και το λαιμό της... Τον χαιδέει το πρόσωπο, του τραβάει τα μουστάκια, σφίγγεται κοντά του...

— Ά... Τι όραμα που θα είνε! φωνάζει χωρίς να δέλη. Και σάν να πίνετα ολόκληρος και σάν νάθελε να ξεσκίσει, δίνει μια και πήδαε στη μέση του δωματίου.

— Άν άπορούσε τοιλάχιστον να κοιμηθεί κανείς! στενάζει και έπιλάναται πάλι στο κρεβάτι του, άκουπώντας το κεφάλι του στα χέρια του.

Μα άμέσως συνεχίζει το μονολόγό του και ψιθυρίζει:

— Έπειτα θα καθήσω εκεί και θα την πάρω στα γόνατά μου... Θα την φιλήσω κι' αυτή θα μου άναποδώσει το φιλήμα μου... Θα κοινοποιήσουμε, θα γελάσουμε και θα ξενακαληθούμε πάλι... Κι' έπειτα σ' αγαπάμεστε για πολύ καιρό... Τέλος μια όραμα ήμερα θα μου χαρίση ένα γυό... Θα γυρίσω εκείνη την ήμερα απ' την άγορά, όταν έλθω να δώσω μερικά γυναικας που διάχωνται απ' το σπίτι μου και θα μου φωνάζουν: «'Η γυνίκα σου γέννησε άγορί!... 'Α-ήρη!...». Έπειτα από λίγο καιρό, όταν ο γυός μου θ' άρχισή να μάλλει, θα τον άναύσω να με φωνάζει: «Πατέρα!». Τότε η καρδιά μου θ' άρχισή να χοροπηδάει από έτυχια και θα φιλήσω το γυό μου, θα φιλήσω τη Φάτσα, θα φιλήσω ολόκληρο τον κόσμο...

Και, φημιζοντας τα λόγια αυτά, έσφιξε τα χείλη του σάν να φιλούσε το παιδί του και, άγκαλιάζοντας μια σανίδα, την έσφιξε κι' αυτή νομίζοντας πως ήταν η Φάτσα.

Έπειτα τη στιγμή, το κεφάλι του έγειρε προς το στήθος του, τα μάτια του έκλεισαν και, σφίγγοντας πιο δυνατά τη σανίδα, άρχισε να ροιμάζει...

...είχαν ασβεστεί το χωριό της... Την έθαψαν την ίδια μέρα κι' από τότε ο 'Αντριανάτορος πλανάται στο βράδυ γύρω απ' τον τάφο της, άφηγώντας τα κακά πνεύματα, και μωρούν να τον γητέουν... Κι' ένα πρωί, τον βρήκαν κι' αυτόν πεθαμένο επάνω στον τάφο ΑΝΤΡΟΤΣΑΡΑ

...είχαν ασβεστεί το χωριό της... Την έθαψαν την ίδια μέρα κι' από τότε ο 'Αντριανάτορος πλανάται στο βράδυ γύρω απ' τον τάφο της, άφηγώντας τα κακά πνεύματα, και μωρούν να τον γητέουν... Κι' ένα πρωί, τον βρήκαν κι' αυτόν πεθαμένο επάνω στον τάφο ΑΝΤΡΟΤΣΑΡΑ

...είχαν ασβεστεί το χωριό της... Την έθαψαν την ίδια μέρα κι' από τότε ο 'Αντριανάτορος πλανάται στο βράδυ γύρω απ' τον τάφο της, άφηγώντας τα κακά πνεύματα, και μωρούν να τον γητέουν... Κι' ένα πρωί, τον βρήκαν κι' αυτόν πεθαμένο επάνω στον τάφο ΑΝΤΡΟΤΣΑΡΑ

...είχαν ασβεστεί το χωριό της... Την έθαψαν την ίδια μέρα κι' από τότε ο 'Αντριανάτορος πλανάται στο βράδυ γύρω απ' τον τάφο της, άφηγώντας τα κακά πνεύματα, και μωρούν να τον γητέουν... Κι' ένα πρωί, τον βρήκαν κι' αυτόν πεθαμένο επάνω στον τάφο ΑΝΤΡΟΤΣΑΡΑ

Μα να σου, παρουσιάζεται έξαφνα μπροστά του ο 'Ιμπος, ο καφετής. Τα μεγάλα πράσινα μάτια του στριφογυρίζουν σάν να θέλουν να βγούν απ' τις κόγχες τους. 'Η όψη του είναι πελιδνή και το στήθος του φουσκώνει και ξεφουσκώνει απ' το πολύ τρέξιμο.

— Έ! Μέχο!... του φωνάζει, σκούνοντας από πάνω του. Μέχο, σου έβλεψαν τη Φάτσα!...

— Τι; Πως;... 'Ο Χούσοσ Μπάλτας σου έβλεψε τη Φάτσα!...

— 'Ο Μέχο δεν θέλει να άκούση πια τίποτε... Του φαίνεται πως του κατάφεραν ένα δυνατό χτυπήμα με σίδερο στο κεφάλι και πως το φτωχό του κρανίο άνοιξε στη μέση. Μουγκρίζει σάν τίγρης κι' άρπάζει το πελώριο μαχαίρι που κληρονόμησε απ' τον πατέρα του και που από τότε μένει κρεμασμένο στον τοίχο, χωρίς να το έχει άγγιξει κανείς...

— Ω!... οφθαλμίζει. Άλλοίμονο του!... Δεν θα τη χαρή όσο μου μένει μια πνοή ζωής... Θα πάω να δείξω σ' αυτό τον γαστρή πως κέθουν τις γυναίκες... Βιάζο να με πούμε, αν δεν του πάρω μέσα στο ίδιο του το σπίτι το κεφάλι και δεν θα το ρίξω μπροστά από πόδια μου, σάν το κεφάλι ενός πετεινού.

Και, ξεσφίγγοντας τα πλατιά του

Π'.

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΩΝ

ΜΑ μιά άνομα σελίς σήμε-
ρα, παρ μένη
ἀπ' τὰ περίφη-
μα «Απομνη-
μονεύματα» της
Σάρας Μπερ-
νάρ, μιά σελίς
ἐξαιρετικῶς ἐν-
διαφέροντος,
στὴν ὁποία φαι-
νεται μὲ πού-
πάθος ἡ μεγα-
λὴ αὐτὴ καλ-
λιτέχνις ἦταν
ἀρρωστομένη
στὴν Τέχνη της. Στὸ προηγούμενο φύλλο εἶδαμε πὼς ἡ Σάρα Μπερ-
νάρ κατὰ τὴ βραδιά της πρώτης παραστάσεώς της στὸ Λονδίνο ἐ-
ξαντλήθηκε τόσο πολὺ, ὥστε μόλις γύρισε στὸ σπίτι της, ἔπεσε βα-
ρυνά ἀρρωστη, τόσο ἀρρωστη, ὥστε προσκάλεισεν τηλεγραφικῶς τὸ
γιατρὸν της ἀπ' τὸ Παρίσι.

Παρ' δια αὐτά, ἡ Σάρα τὴν ἄλλη μέρα, κοιτώντας τὸν ἐαυτὸ
της κάπως καλύτερα, ἐννοοῦσε καλὰ καὶ σόει νὰ παίξῃ τὸ βράδυ
στὸ θέατρο, γι' αὐτὸ ἀποφασίζει νὰ φύγῃ κρυφὰ ἀπ' τὸ γιατρὸν της,
ὅταν ἔξωφρα τὴν ἀναγγέλλουν τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ ἡμεροσφαρίου της κ.
Μεγέρο.

Ἀλλ' ὡς ἀφῆσθαι τὴν ἰδίαν νὰ μᾶς διηγήσῃ τὴ συνέχεια.

«Ἀμέσως — γράφει — παρακάλεσα τὸν δόκτορα Παρρό νὰ πᾶν
νὰ συναντήσῃ τὸν δόκτορα Βεντρά στὸ σαλὸν καὶ διέταξα νὰ εἰσα-
γάγῃ τὸν κ. Μεγέρο στὴν κἀμαρά μου. Μόλις ὁ ἡμεροσφάριος μῆκε
μέσα, τοῦ εἶπα :

— Νοιώθω τὸν ἐαυτὸ μου καλύτερα... Εἶμαι βέβαια ἀδύνατη, μὰ
θὰ παίξω... Σιωπή! Μὴ λέτε τίποτε καὶ τὸ μάθει ὁ γιατρός. Περι-
μένετε με στὸ κατινστήριον νὰ φύγωμε κρυφὰ μαζί...»

Κι' αἰέτως πῆδησα ἀπ' τὸ κρεβάτι μου καὶ ντύθηκα σὲ μιά στιγ-
μὴ, βοηθουμένη ἀπ' τὴν καμαριέρα μου, ἡ ὁποία εἶχε μαντεῖσαι τὸ
σχεδὸν μου καὶ διεσκέδαζε τρελλὰ.

Τυλίχθηκα μέσα στὸ μανδύα μου, μὲ μιά δαντελλένια ἐσάρπα στὸ
κεφάλι, πῆγα καὶ βρήκα τὸ Μεγέρο στὸ κατινστήριον κι' ἀφοῦ βγήκαμε
ἔξω μαζί, ἀνεβίκαμε στὸ ἀμάξι του.

— Γρήγορα! Γρήγορα! Στὸ θέατρο! φώναζε στὸν ἀμάξι.

Τὸ ἀμάξι ἐξέκινε αἰέτως καὶ στὸ δρόμῳ ἐξήγησα στὸ Μεγέρο
πὼς ἂν ἔμενα στὸ σπίτι, οἱ γιατροὶ δὲν θὰ μ' ἄφιναν νὰ παίξω ποτέ.

— Τώρα, ἐκρόσθησα, ὁ κῆδος ἐσοῖρήθι! Θὰ δοῦμε τί θ' ἀπογίνῃ...
Μόλις ἔφτασα στὸ θέατρο, πῆγα καὶ κρύφτηκα στὸ γραφεῖο τοῦ
διευθυντοῦ, γιὰ ν' ἀποφύγῃ τὴ μανία τοῦ δόκτορος Παρρό, τὸν ὁ-
ποῖο ἐλάτρευα. Καταλάβαινα πόσο ἄδικο εἶχα ἀπέναντί του, τὴ στιγ-
μὴ πού αὐτὸς εἶχε σκεπτεῖ νὰ ῥθῇ στὸ Παρίσι μετ' τὴν πρώτη προ-
σκληρὴ μου. Ὡστόσο, ὅτι κι' ἂν τοῦλεγα, δὲν θὰ μπορούσα ποτὲ νὰ
τὸν κἀνω νὰ καταλάβῃ πὼς ἦμουν πραγματικῶς καλύτερα καὶ πὼς ἂν
πάθαινα τίποτε, θὰ ἔκανα κακὸ μόνον ἐντὸς μου.

Ἐπειτα ἀπὸ μισή ὥρα ἔφτασε στὸ θέατρο ἡ καμαριέρα μου καὶ
μοῦ ἔφερε μιά ἐπιστολὴ τοῦ δόκτορος Παρρό, γεμάτη τρυφερὰς ἐπι-
λήψεις καὶ συστάσεις, στὴν ὁποία δὲν παρέλειπε νὰ μοῦ υποδείξῃ
τὴ ἔκταξιν νὰ κάνω, ἂν πάθαινα τίποτε κατὰ τὴ
στάσεώς. Μοῦ ἔγραφε ὡστόσο, ὅτι θὰ ἔφηνε
ἀμέσως κι' ὅτι δὲν θὰ ῥχόταν νὰ μοῦ σφίξῃ τὸ
χέρι, γιατί ἦταν θιγμένη.

Ἐντομεταξὺ ἐτοιμαζόμουν νὰ παίξω τὴν
«Ξέννη». Τρεῖς φορές, καθὼς κινούμουν, ἔχασα
τὴς ἀποθήσεις μου καὶ λιποθύμησα. Μὰ παρ' δια
αὐτά, ἐπέμενα νὰ παίξω.

Τὸ ὅπου, τὸ ὁποῖο εἶχα πάρει προηγουμένως,
γιὰ νὰ μὴ μὲν νὰ συγκρατηθῶ, μὲ βάρενε τρο-
μερὰ στὸ κεφάλι. Ἔτσι, ὅταν πρωτοβήκα στὴ
σκηρὴ, ἔβλεπα γύρω μου θολὰ καὶ τίς ἐπεφύ-
μιες τὸν θεατῶν τίς ἄκουγα συγκεχυμένες. Τὰ
πῶς μου γλίστρουναν ἀνασθητὰ ἐπάνω στὸν
τάπητα τῆς σκηρῆς κι' ὁ ἥχος τῆς φωνῆς μου
μοῦ φανόταν βαθὺς καὶ μακρινός, πολὺ μακρ-
νός. Βρισκόμουν στὴ γοητευτικὴ ἐκείνη κατά-
στασιν πού δίνει τὸ χλωροφόρμιο, τὸ ὅπου, ἡ
μορφὴν ἡ τὸ χάσις.

Παρ' δια αὐτά, στὴν πρώτη καὶ στὴ δεύ-
τερη πράξι, ἔπαιξα πολὺ καλὰ.

Μὰ στὴν τρίτη πράξι, τὴ στιγμὴ πού διηγό-
μουν στὴν ὑποδυμένη τὸ ρόλο τῆς δουκίσσης
ντὲ Σεπτιμὴ συνάδελφόν μου Κρουαζέτ, τίς δι-
στιχίες πού εἶχα ὑποστεί ἐγώ, ἡ Μιστερὸς Κλά-
κσον, στὴ ζωὴ μου, τὴ στιγμὴ λοιπὸν πού ἀρ-
χίζα τὴν ἀτελείωτη αὐτὴ διήγησίν μου, ἔχασα
ἔξωφρα διότι τὴν ἐπόμενὴν νὰ πῶ.

Ἡ Κρουαζέτ τὸ ἀντελήφθη αὐτὸ καὶ μοῦ
ἀφῆκε τὴν πρώτη φράσιν τοῦ ὁλοῦν μου, μὰ
ἐγὼ εἶδα μὴν τὰ χεῖλιν της νὰ σαλεύουν καὶ δὲν

ΑΠΟ Τ' ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΑΡΑΣ ΜΠΕΡΝΑΡ

νὰ κάνω κι' ἄλλοις, ἀφοῦ εἶχα ἔχασαι τὸ ρόλο μου.

Ἡ φτωχὴ Κρουαζέτ μὲ κῆταξε τρομοκρατημένη κι' αἰέτως
ἀποθοῦσθαι καὶ τραβήχτηκε πρὸς τὰ παρασκήνια, ἐνὸς τὴν ἰστο-
ρίαν καὶ τὰ μάτια της ἦσαν καρφωμένα ἐπάνω μου.

Μόλις μῆκε στὰ παρασκήνια, σφαιράστηκε ἔξωφρα σὲ μιά πολ-
θρόνα.

— Τί ἔχετε ; τὴν ρώτησαν οἱ ἄλλοι ἡθοῖκοι, περιστοιχίζοντάς της.

Ἡ Σάρα τρελλάθηκε! τοὺς ἀπάντησε. Τρελλάθηκε, σὰς λέω!
Δέχθηκε ἔξωφρα τὴν ἀπαγγελίαν τοῦ ρόλου της, λέγοντας ἀπ' αὐτὴν
ἄλλων...

— Μὰ γιατί ;

— Ἐξέρω κι' ἐγώ... Ἀσφαλῶς θὰ τρελλάθην...

Ἀμέσως τότε ὁ Κουλέν ἔκανε τὴν εἰσοδὸν τοῦ σκηνῆ, γιὰ νὰ
τεμαχίσῃ τὴν πράξι.

Ὅταν τέλος ἔπεσε ἡ αἰδέα καὶ μοῦ διηγήθησαν οἱ συνάδελφοί
μου τὴ συνέβη, ἐγὼ ἀπομέναια μετροῦμένη κι' ἀπελπισμένη. Δὲν εἶχα
ἀντιληφθεῖ τίποτε καὶ νόμιζα πὼς εἶχα παίξει τὸ ρόλο μου, ὅπως
πάντα.

Ὡστόσο τὴν ἄλλη μέρα, ἡ κοριτικὴ τοῦ τύπου ὑπερῶς ἐνθουσι-
αζοῦ, τόσο γιὰ μένα, ὅσο καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους ἡθοῖκους. Κανείς, οὔτε
ἀπ' τοὺς ἡθοῖκους, οὔτε ἀπὸ τοὺς κοριτικούς δὲν εἶχε ἀντιληφθεῖ τί
συνέβη. Φαίνεται πὼς ἡ περιουσίαν πού ἔκανα στὸ ἔργο τοῦ Λονδίνου, ἡ
ἐμὴ ἀπαράτη.

Ὅταν μάλιστα ἀργότερα ζήτησα συγγνώμην ἀπ' τὸ Λονδίον τὸν ἴδιον
γιὰ τὴν περιουσίαν αὐτή, ὁ συγγενεὸς τῆς «Κυρίας» καὶ τῆς Κουλέν
μοῦ ἀπάντησε :

— Ὁ, μικρὴ μου Σάρα!... Κάνετε πολὺ καλὰ νὰ κόψετε τὸ ἔργον
μου... Ἡ περιουσίαν πού κἀνατε, φαίνεται πὼς ἦταν ἀπαράτη...

***
Ἡ παραστάσεις τῆς «Γαλλικῆς Κομωδίας» στὸ «Καίτην Τεατρώ»
ἐξακολουθοῦσαν νὰ τραβῶν κάθε βράδυ τοὺς Λονδρέζους. Εἶχα γίνῃ
ἐντομεταξὺ ἡ ἀγαπημένη κι' ἡ εἰνδομένη τοῦ ἀγγλικῶν Κουλέν. Τὸ
λέω αὐτὸ μὲ περηφάνειαν, μὰ χωρὶς ματασοῦξιν.

Ἦμουν πολὺ εὐτυχεμένη γιὰ τὴν ἐπιτυχίαν μου, μὰ οἱ συνάδελφοί
μου μὲ ζήλευσαν κι' ἄρχισαν ἕναν προδοτικὸν καὶ κρυφὸ πόλεμον ἐν-
τὸν μου.

Ἐπειδὴ οἱ Ἀγγλοὶ φίλοι μου μὲ βεβαίως ὅτι θὰ ποῖντοσα ἐκ-
καλὰ μερικὰ ἀπ' τὰ γλυπτικὰ καὶ ζωγραφικὰ ἔργα μου, ἔστειλα κι'
ἔφερα ἀπ' τὸ Παρίσι ἔξιν πένταξ μου καὶ τοὺς ἐξέθεσα στὸ Πικν-
τλιν.

Ἡ προσοχὴ τῶν πού ἔστειλα γιὰ τὴν ἐκθεσὶν
μου αὐτὴ, δὲν ἦσαν παραπάνω ἀπὸ ἐκατὸ, μὰ
ὅλη ἡ ἀγγλικὴ ἀριστοκρατία, ὅλες ἡ προσκα-
κίτες τοῦ Λονδίνου ἦσαν στὰ ἔργατά μου.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων, ἦρθε κι' ὁ μεγάλος
πολιτικὸς Γλάδστον, ὁ ὁποῖος μοῦ ἔκανε τὴν
τιμὴν νὰ συνομιλήσῃ μαζί μου περισσότερον ἀπὸ
ἕνα τέταρτον. Αὐτός, ὁ μεγαλοφυὴς ἄνθρωπος,
μιλοῦσε μὲ μιά ἐντελὴς ἔκφρασιν χάρου καὶ
κουβεντιώσαμε γιὰ τὴν ἡθικὴ ἐπίδρασιν τοῦ
θεάτρου ἐπὶ τῆς κοινωνίας.

Μὰ τὴν κοντέντα μας τὴν δέκονε ἡ ἀρ-
χὴ τοῦ βασιλικοῦ παλάτιου Λεοπόλδου, ὁ ὁ-
ποῖος μὲ συνεχάρη ἰδιωτικῶς γιὰ κάποιον πῆ-
νακα μου πού παριστάει μιά νέα κόρη, τὸν
ὁποῖο κι' ἀγάρασε.

Ἡ μικρὴ αὐτὴ ἐκθεσὶν μου σημείωσε τερα-
στία ἐπιτυχία καὶ δὲν ἀμφέβαλα σχεδὸν καθό-
λου, ὅτι αὐτὴ ἦταν ἡ αἰτία τῶν τόσο ἀνάνδρων
καὶ ὑποῦλων ἐπιθέσεων τῶν συνάδελφων μου.

Ἐγὼ ὥστόσο, δὲν εἶχα ἀξιώσει οὔτε ὡς ζω-
γράφος, οὔτε ὡς γλύπτης. Ἐξέθετε ἀπὸς τὰ
ἔργα μου γιὰ νὰ τὰ πούησιν, γιατί εἶχα με-
γάλη ἐπιθυμία ν' ἀγοράσω δὴ μωρὸς λου-
πιδεῖς καὶ τὰ χεῖματά μου δὲν μοῦ ἔφταναν.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων, μιά Ἀγγλίσ ἀριστο-
κρατίας, ἡ Λαίδη Μ., ἀγόρασε τὸ γλυπτικὸν
μου σύμπλεγμα «Μετὰ τὴν Καταιγίδα». Τὸ
σύμπλεγμα μου αὐτὸ τὸ πούησα 4.000 φράγ-

Ἡ Σάρα Μπερνάρ στὸ ρόλο τοῦ «Ασ-
τιδίας» τοῦ Ροσταν.

ἀκούσα τι-
ποτε.

Τότε, χω-
ρὶς νὰ τὰ χά-
σω καθόλου,
τῆς εἶπα :

— Ἀκούσε.
Δὲν θὰ σὰς
διηγήθῃ τὰ
σοῦ ἰστο-
ρία μου... ἀ-
λά... ἀλά...

Ἦσαν προ-
τοφανὲς βί-
βαια αὐτὸ πού
ἔκανα, μὰ
δὲν μπορούσα

νὰ κάνω κι' ἄλλοις, ἀφοῦ εἶχα ἔχασαι τὸ ρόλο μου.

Ἡ φτωχὴ Κρουαζέτ μὲ κῆταξε τρομοκρατημένη κι' αἰέτως
ἀποθοῦσθαι καὶ τραβήχτηκε πρὸς τὰ παρασκήνια, ἐνὸς τὴν ἰστο-
ρίαν καὶ τὰ μάτια της ἦσαν καρφωμένα ἐπάνω μου.

Μόλις μῆκε στὰ παρασκήνια, σφαιράστηκε ἔξωφρα σὲ μιά πολ-
θρόνα.

— Τί ἔχετε ; τὴν ρώτησαν οἱ ἄλλοι ἡθοῖκοι, περιστοιχίζοντάς της.

Ἡ Σάρα τρελλάθηκε! τοὺς ἀπάντησε. Τρελλάθηκε, σὰς λέω!
Δέχθηκε ἔξωφρα τὴν ἀπαγγελίαν τοῦ ρόλου της, λέγοντας ἀπ' αὐτὴν
ἄλλων...

— Μὰ γιατί ;

— Ἐξέρω κι' ἐγώ... Ἀσφαλῶς θὰ τρελλάθην...

Ἀμέσως τότε ὁ Κουλέν ἔκανε τὴν εἰσοδὸν τοῦ σκηνῆ, γιὰ νὰ
τεμαχίσῃ τὴν πράξι.

Ὅταν τέλος ἔπεσε ἡ αἰδέα καὶ μοῦ διηγήθησαν οἱ συνάδελφοί
μου τὴ συνέβη, ἐγὼ ἀπομέναια μετροῦμένη κι' ἀπελπισμένη. Δὲν εἶχα
ἀντιληφθεῖ τίποτε καὶ νόμιζα πὼς εἶχα παίξει τὸ ρόλο μου, ὅπως
πάντα.

Ὡστόσο τὴν ἄλλη μέρα, ἡ κοριτικὴ τοῦ τύπου ὑπερῶς ἐνθουσι-
αζοῦ, τόσο γιὰ μένα, ὅσο καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους ἡθοῖκους. Κανείς, οὔτε
ἀπ' τοὺς ἡθοῖκους, οὔτε ἀπὸ τοὺς κοριτικούς δὲν εἶχε ἀντιληφθεῖ τί
συνέβη. Φαίνεται πὼς ἡ περιουσίαν πού ἔκανα στὸ ἔργο τοῦ Λονδίνου, ἡ
ἐμὴ ἀπαράτη.

Ὅταν μάλιστα ἀργότερα ζήτησα συγγνώμην ἀπ' τὸ Λονδίον τὸν ἴδιον
γιὰ τὴν περιουσίαν αὐτή, ὁ συγγενεὸς τῆς «Κυρίας» καὶ τῆς Κουλέν
μοῦ ἀπάντησε :

— Ὁ, μικρὴ μου Σάρα!... Κάνετε πολὺ καλὰ νὰ κόψετε τὸ ἔργον
μου... Ἡ περιουσίαν πού κἀνατε, φαίνεται πὼς ἦταν ἀπαράτη...

***
Ἡ παραστάσεις τῆς «Γαλλικῆς Κομωδίας» στὸ «Καίτην Τεατρώ»
ἐξακολουθοῦσαν νὰ τραβῶν κάθε βράδυ τοὺς Λονδρέζους. Εἶχα γίνῃ
ἐντομεταξὺ ἡ ἀγαπημένη κι' ἡ εἰνδομένη τοῦ ἀγγλικῶν Κουλέν. Τὸ
λέω αὐτὸ μὲ περηφάνειαν, μὰ χωρὶς ματασοῦξιν.

Ἦμουν πολὺ εὐτυχεμένη γιὰ τὴν ἐπιτυχίαν μου, μὰ οἱ συνάδελφοί
μου μὲ ζήλευσαν κι' ἄρχισαν ἕναν προδοτικὸν καὶ κρυφὸ πόλεμον ἐν-
τὸν μου.

Ἐπειδὴ οἱ Ἀγγλοὶ φίλοι μου μὲ βεβαίως ὅτι θὰ ποῖντοσα ἐκ-
καλὰ μερικὰ ἀπ' τὰ γλυπτικὰ καὶ ζωγραφικὰ ἔργα μου, ἔστειλα κι'
ἔφερα ἀπ' τὸ Παρίσι ἔξιν πένταξ μου καὶ τοὺς ἐξέθεσα στὸ Πικν-
τλιν.

Ἡ προσοχὴ τῶν πού ἔστειλα γιὰ τὴν ἐκθεσὶν
μου αὐτὴ, δὲν ἦσαν παραπάνω ἀπὸ ἐκατὸ, μὰ
ὅλη ἡ ἀγγλικὴ ἀριστοκρατία, ὅλες ἡ προσκα-
κίτες τοῦ Λονδίνου ἦσαν στὰ ἔργατά μου.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων, ἦρθε κι' ὁ μεγάλος
πολιτικὸς Γλάδστον, ὁ ὁποῖος μοῦ ἔκανε τὴν
τιμὴν νὰ συνομιλήσῃ μαζί μου περισσότερον ἀπὸ
ἕνα τέταρτον. Αὐτός, ὁ μεγαλοφυὴς ἄνθρωπος,
μιλοῦσε μὲ μιά ἐντελὴς ἔκφρασιν χάρου καὶ
κουβεντιώσαμε γιὰ τὴν ἡθικὴ ἐπίδρασιν τοῦ
θεάτρου ἐπὶ τῆς κοινωνίας.

Μὰ τὴν κοντέντα μας τὴν δέκονε ἡ ἀρ-
χὴ τοῦ βασιλικοῦ παλάτιου Λεοπόλδου, ὁ ὁ-
ποῖος μὲ συνεχάρη ἰδιωτικῶς γιὰ κάποιον πῆ-
νακα μου πού παριστάει μιά νέα κόρη, τὸν
ὁποῖο κι' ἀγάρασε.

Ἡ μικρὴ αὐτὴ ἐκθεσὶν μου σημείωσε τερα-
στία ἐπιτυχία καὶ δὲν ἀμφέβαλα σχεδὸν καθό-
λου, ὅτι αὐτὴ ἦταν ἡ αἰτία τῶν τόσο ἀνάνδρων
καὶ ὑποῦλων ἐπιθέσεων τῶν συνάδελφων μου.

Ἐγὼ ὥστόσο, δὲν εἶχα ἀξιώσει οὔτε ὡς ζω-
γράφος, οὔτε ὡς γλύπτης. Ἐξέθετε ἀπὸς τὰ
ἔργα μου γιὰ νὰ τὰ πούησιν, γιατί εἶχα με-
γάλη ἐπιθυμία ν' ἀγοράσω δὴ μωρὸς λου-
πιδεῖς καὶ τὰ χεῖματά μου δὲν μοῦ ἔφταναν.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων, μιά Ἀγγλίσ ἀριστο-
κρατίας, ἡ Λαίδη Μ., ἀγόρασε τὸ γλυπτικὸν
μου σύμπλεγμα «Μετὰ τὴν Καταιγίδα». Τὸ
σύμπλεγμα μου αὐτὸ τὸ πούησα 4.000 φράγ-

ΤΑ ΒΑΖΑΝΑ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ

ΤΟΥ ΣΑΜΠΑΤΙΝΟ ΛΟΠΕΖ

ΤΑ ΕΡΩΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ὁ Ἀδόλφος
Ζερνάνι στὴν Τε-
ρέζα Κάμενις.

«Αγαπητὴ μου
Τερέζα,

Ἐλὰβε τὰ
γράμματά μου. Εἴπνε
περιεργὸν πρῶτον, ἀλ-
θῆτα, νὰ λαβαῖν κανεὶς
τὰ γράμματά του! Μὰ
ἐγὼ σὰν τέλειος εὐγενής,

δὲν σοῦ ἐπιστρέφω τὰ διὰ σου, γιὰ νὰ μὴ
ἐπιδείξω. Νομίζεις διὰ θέλω νὰ κἀνω
ἐπιδείξω. Σοῦ δένω, ἔλεγε, μὰ πέννα, γιὰ νὰ μοῦ δώσης ἕνα
ἀλφάβητο, ὅχι. Γιατὶ δὲν ἔχω περὶ, τὸ ἐμπόδιον
ἐστὶν ἐντομὸν καὶ δὲν μ' ἀρέσει νὰ ἐμμεταλλεύομαι τοὺς ἄλλους,
ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνον νὰ μὴ παίρνουν γιὰ χαζό...

Τὸ αὐτὸ λατὸν προτιμῶ νὰ κρατῶ τὶς ἐρωτικὰς σου ἐπιστολὰς.
Μὰ μὴ μὴ ἀγάπη, δὲν θὰ σοῦ τις ἐπιστρέψω κι' ἂς μοῦ γύρισες
ποῦ τις δέξαις μου. Σὲ λέω ΠΑΛΑΝΑ μου ἀγάπη, γιατί ἔξωφρα
πὺς δὲν μ' ἀγαπᾷς περὶ. Ἐγὼ δὲν ὑπάρχω περὶ νὰ σένα. Κι'
ἀγάπη μὴ μὴν στὸ πικρὸν. Ὁ ἔρωτός μας πέθανε, ἀλάνια
ἀνιμῇ...

Ἐξ ἀναπόφευκτοῦ ὅμως πάλι στὰ ἐρωτικὰ γράμματά σου. Γιατὶ
ἐγὼ σοῦ τὰ ἐπιστρέφω; Τί τὰ θέλεις τὰ γράμματά
σου; Νὰ τὰ κἀναι; Νὰ τὰ ξαναδιαβάσης μῆπως;
Μὰ ποῦ νὰ σοῦ ἀντιγράψω διὰ—τώρα ἀπ' αὐτὰ κἀ-
ναι πὺς θὰ μοῦ τὸ ζήτησης. Τὰ βράδια τοῦ χειμῶνα
ἐκείνου κρυφὰ καὶ θὰ δοξαζοῦμαι εὐχάριστοι καὶ σοῦ
ἀγαπῶ τὴν ὑπερῶς αὐτὴ τῆς ἀντιγραφῆς. Θὰ μοῦ
ἀγαπῶς καὶ θὰ ἔδωκα τὸ γράμμα ἐκείνου
ἐκείνου ἔτσι: «Σήμερα μόλις κατάλαβα δι-
ὰ τὴν ἡμέραν ἀγάπης, τὸ ἄστρο πού ὀδηγεῖ τὴν ζωὴν
μου. Κι' ἐγὼ θὰ σοῦ τὸ ἀντιγράψω μὲ τὴν δωδέκατην
ἀντιγραφὴν μου. Καὶ, ἔξωφρα, στὸ σχολεῖο ἦμουν ὁ πρῶ-
τος τῆς καλλιγραφίας.

Ὅταν δὲν θὰ θῶμαι π.χ. πού χαϊδεύτικὸν ὄνομα
ἐκείνου κατὰ τὴν ἐσχάτη τῆς τρυφερότητος τοῦ ἐρωτῆ
σου. Νὰ τὰ κἀναι; Νὰ τὰ ξαναδιαβάσης μῆπως;
Μὰ ποῦ νὰ σοῦ ἀντιγράψω διὰ—τώρα ἀπ' αὐτὰ κἀ-
ναι πὺς θὰ μοῦ τὸ ζήτησης. Τὰ βράδια τοῦ χειμῶνα
ἐκείνου κρυφὰ καὶ θὰ δοξαζοῦμαι εὐχάριστοι καὶ σοῦ
ἀγαπῶ τὴν ὑπερῶς αὐτὴ τῆς ἀντιγραφῆς. Θὰ μοῦ
ἀγαπῶς καὶ θὰ ἔδωκα τὸ γράμμα ἐκείνου
ἐκείνου ἔτσι: «Σήμερα μόλις κατάλαβα δι-
ὰ τὴν ἡμέραν ἀγάπης, τὸ ἄστρο πού ὀδηγεῖ τὴν ζωὴν
μου. Κι' ἐγὼ θὰ σοῦ τὸ ἀντιγράψω μὲ τὴν δωδέκατην
ἀντιγραφὴν μου. Καὶ, ἔξωφρα, στὸ σχολεῖο ἦμουν ὁ πρῶ-
τος τῆς καλλιγραφίας.

Ὅταν δὲν θὰ θῶμαι π.χ. πού χαϊδεύτικὸν ὄνομα
ἐκείνου κατὰ τὴν ἐσχάτη τῆς τρυφερότητος τοῦ ἐρωτῆ
σου. Νὰ τὰ κἀναι; Νὰ τὰ ξαναδιαβάσης μῆπως;
Μὰ ποῦ νὰ σοῦ ἀντιγράψω διὰ—τώρα ἀπ' αὐτὰ κἀ-
ναι πὺς θὰ μοῦ τὸ ζήτησης. Τὰ βράδια τοῦ χειμῶνα
ἐκείνου κρυφὰ καὶ θὰ δοξαζοῦμαι εὐχάριστοι καὶ σοῦ
ἀγαπῶ τὴν ὑπερῶς αὐτὴ τῆς ἀντιγραφῆς. Θὰ μοῦ
ἀγαπῶς καὶ θὰ ἔδωκα τὸ γράμμα ἐκείνου
ἐκείνου ἔτσι: «Σήμερα μόλις κατάλαβα δι-
ὰ τὴν ἡμέραν ἀγάπης, τὸ ἄστρο πού ὀδηγεῖ τὴν ζωὴν
μου. Κι' ἐγὼ θὰ σοῦ τὸ ἀντιγράψω μὲ τὴν δωδέκατην
ἀντιγραφὴν μου. Καὶ, ἔξωφρα, στὸ σχολεῖο ἦμουν ὁ πρῶ-
τος τῆς καλλιγραφίας.

Ὅταν δὲν θὰ θῶμαι π.χ. πού χαϊδεύτικὸν ὄνομα
ἐκείνου κατὰ τὴν ἐσχάτη τῆς τρυφερότητος τοῦ ἐρωτῆ
σου. Νὰ τὰ κἀναι; Νὰ τὰ ξαναδιαβάσης μῆπως;
Μὰ ποῦ νὰ σοῦ ἀντιγράψω διὰ—τώρα ἀπ' αὐτὰ κἀ-
ν

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Γ'.
(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου καὶ τέλος)
Εἴχαμε περάσει πιά τὸ Καβαλὴ καὶ εἴχαμε πέσει στὴ σιωπὴ καὶ στὸ σκοτάδι τῶν ἀνατολίτικων πρὸς βορρᾶν λοφωσειῶν, ὅταν ἀκουσα τὸν Μπάριμπα Γιάννη νὰ μοῦ λέη ἔξαφνα :

— Ἀπὸ πίσω ἢ ἀπὸ μπροστὰ θές νὰ πηγαῖν;
— Τί μπροστὰ καὶ πίσω εἶν' αὐτό; Δὲν καταλαβαίνω, τὸν ρώτησα.
— Ἀηλαδὴ...
— Τί δηλαδὴ;
— Δηλαδὴ... γιὰ τὴν ἀσφάλειά σου, νὰ προηγοῦμαι ἀπὸ σένα δηλαδὴ, ἢ νὰ ἔρχομαι ἀπὸ πίσω;
— Ἀηλαδὴ; Ποιὰ ἀσφάλειά μου, δηλαδὴ;
— Νά, ἔρχομαι μέσος εἰν' ἐδῶ, ὁ τόπος γενναίει χωματωτῆδες, πὼς νομίζεις ὅτι εἶν' καλύτερα γιὰ σένα; Νὰ προηγοῦμαι ἢ ν' ἀκολουθῶ;
— Μπάριμπα Γιάννη, τοῦ λέω, εἴτε προηγοῦμαι, εἴτε ἀκολουθεῖς, ἅμα θέλουν νὰ μᾶς σκοτώσουν, μᾶς σκοτώνουν. Κρύβονται ἀπὸ πίσω ἀπὸ μὴ βατουλιά, πίσω ἀπὸ μὴ λόγην καὶ μᾶς ρίχνουν μὴ μπαταριά!... Τί πίσω καὶ μπροστὰ εἶνε αὐτὰ πού μοῦ λές, λοιπόν...

— Ὅσα ἔξερει ἡ σκούφια τοῦ Μπάριμπα Γιάννη, μοῦ ἀπάντησε θυμωμένος αὐτός, δὲν τὰ ἔχει ὁ κόσμος ὅλος!
— Ἀ, ἔτσι εἶνε, σκέφτηκα, τώρα θὰ σοῦ δείξω ἐγώ...
Καί, γυρίζοντας πρὸς τὸ μέρος του, τοῦ εἶπα ἀδιόφορα :
— Ἀφοῦ εἶνε ἔτσι, Μπάριμπα Γιάννη, τράβηξε μπρὸς :
— Ὁ Μπάριμπα Γιάννης τράβηξε πρᾶγματι μπροστὰ καὶ ἔξακολουθῆσαμε τὸ δρόμο μας.

Ἐκπαθότανε σὰν ἀγάλμα ἀπάνω στὸ ἀλόγῳ του...

Θὰ εἴχαμε προχωρήσει παραπάνω ἀπὸ γίλια μέτρα, ὅταν τραβάω ἔξαφνα τὸ πατόνι μου καὶ ρίχνω δὺο πιστολιές κάτω στὸ χῆμα. Συγχρόνως βγάσω ἕνα σπενταγιό, ὁπλόνε εἶπε καὶ μὴ χτύπησαν καὶ γέρονι νὰ γρεμιστῶ κάτω ἀπὸ τ' ἄλογον...

Στὶς πιστολιές καὶ στὸν ἀναστεναγμό μου, ὁ Μπάριμπα Γιάννης, καθὼς προηγείτο καμαρωτός, γύρισε πίσω τὸ κεφάλι του, ἔβλεπε μὴ γρήγορα ματιὰ καὶ ἔπειτα ἔδωσε μὴ σπηνοννὰ στὸ ἄλογό του καὶ χάθηκε, καλλάσσοντας μέσα στὸ σκοτάδι...

Ἐγὼ ἔξακολουθῆσα μόνος καὶ ἥσυχος τὸν δρόμο μου!...

***
Ὅταν ἔφτασα στὸ Δεῖρ 'Ισαῦ, ἔπαρνε νὰ γλυκοχαρῶ.

Μόλις διασκοφανόντουσαν τὰ σπῆμα του, ἀνακατωμένα μὲ τὰ δέντρα. Νόμισες πὼς ἐμῆλθα καὶ ἄφηνα κοιμόντοσαν ἀκόμα στὸν γλυκὸ ὕπνο τῆς χωριότητος.

Ἀπὸ πάνω ἀπ' τὴν πόλιν ἤσαν ὅταν ὁ ἀπὸτομος βράχος τῆς, μὲ τὸ σὰν στέμματα στὴν κεφαλὴ του, βυζαντινὸ φρούρα στὴν κορυφῇ, γεμιστὸς ἰσχυρὸς καὶ μυστήριος σὰν κανένας Δρόσος, πού τὴν φεῖλει στὸν γλυκὸ τῆς ὕπνου...

Στὸ δρόμο οὔτε σὰν τοῦ Μπάριμπα Γιάννη, σὰν ἐπληρώσα ὅμως στὸ Σιδιρόκαστο, τὸν διέκρινε μέσα οἱ αἰνιγτὲς ῥοδινὲς θαυμάδες, ἐπὶ αὐτὸ ἄπλο τοῦ τοῦ ἄλλο, σὰν μαχαρμένο ἀγάλμα, μὲ τὶς λευκὰς του φουστάνελλες, νὰ στέκεται καὶ νὰ κυττᾷ πέρα μακριά, μέσα ἀπ' τὸ σκοτάδι...

τὶς προηγέτις τὶς ἄχνες, κατὰ τὸ μέρος ὅπου ἔγινε τὸ φοβερὸ πᾶν φονικό!

Κατάλαβα.
Στεκόταν ἐκεῖ, γιατί οὔτε στὴν πόλιν μποροῦσε νὰ μῆ, χωρὶς πᾶν τὴν ἔκαμε τὸν ἀνθρώπου πού συγγόδευε, οὔτε καὶ στὸ μέρος πού ἔγινε ὁ... φόνος τοῦ μὲν νὰ γυρίσῃ ἐνὸς ἡμέρας ἀκόμα σκοτάδι. Περήμενε λοιπὸν νὰ ξεμερλώσῃ λίγο, νὰ τρέξῃ στὸν τόπο τοῦ ἐγκλήματος, νὰ ἰδῇ καλὰ τί ἔγινε καὶ νὰ γυρίσῃ ἔπειτα στὴν πόλιν γιὰ νὰ περιγυρίσῃ ὅπως ἤθελε αὐτὸ τὸ γεγονός.

Ὅταν μὲ εἶδε νὰ πλησιάζω σιγά-σιγά καὶ ἤσυχος, σὰν τίποτε νὰ μὴ συνέβη, ἄρχισε ν' ἀνοιγοκλείνῃ τὰ μάτια του, σὰν νὰ μὴ πίστευε σ' ὅτι ἔβλεπε μπρὸς του.

— Δὲν ντρέσεσαι, μωρέ! τοῦ λέω. Ἔτσι ἀφίρουν τὴν παρὰ τους!... Ἄν δὲν εἴχες δὸν ὁκέδες ἄσπρα γένεια, πού μὲ κάνουν νὰ σέβωμαι τὴν ἡλικία σου, θὰ σ' ἔφτανε στὸ πρόσωπό!...

— Τί νὰ σοῦ κάνω, μ' ἀπάντησε, πού ξαφνίστηκε τ' ἄλογό μου, εἰδ' ἄλλως... τοὺς ἔδειχνα ἐγὼ! Δὲν ἔξερεις, μωρέ παιδί μου! Ἀπ' τὴν στενοχώρια μου, μοῦρθε γροβολιὰ ἡ σκούφια μου... Λίγο ἀπὸ καὶ θὰ μὲ βράγαγε ταμπαλά!...

— Ἔτσι ἔ;
— Βέβαια! Παρά λίγο νὰ τὸ σκοτώσω αὐτὸ τὸ παλῆλον πού ξαγνάζεσαι τόσο εἰκόλα.

Καὶ τράβηξε πάλι μπρὸς πρὸς τὸ Δεῖρ 'Ισαῦ ἐπὶ αὐτὸ ἄπλο, ὀρθόμορμος, καμαρωτός, θαυμαστής, νειάδα, ὑψηλὸς καὶ τὴ σκούφια του στοῦ κεφαλοῦ τὴν ἄσπρη, ἐπὶ ἐγὼ τὸν ἀκολουθοῦσα σιωπηλὸς, σκεπτόμενος :

«Πραγματικῶς, ὅσα ἤξερε ἡ σκούφια τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ δὲν τὰ ἤξερε ὁ κόσμος ὅλος!...»

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΠΕΡΙΕΡΙΓΕΣ ΔΟΞΑΣΙΕΣ

ΟΙ ΙΝΔΟΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ

Οἱ Ἰνδοὶ ἔχουν διάφορες δοξασίες σχετικῶς μὲ τὶς ἐκκλησίες τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης. Μία ἀπ' αὐτὲς εἶνε ὅτι ὁ ἥλιος κατὰ τὶς ἐκκλησίες, μαυρίζει ἀπὸ τὶς ἀμαρτίες τοῦ κόσμου καὶ ὅτι γιὰ νὰ καθαρῶσθαι καὶ γὰν ν... λουτρό!... Συμφωνοῦν πάλι μὲ μὴ ἄλλη πρόληψη, ὁ ἥλιος στὶς ἐκκλησίες τὸν βούρκαται στὰ χέρια ἐνὸς μαύρου δαίμονος!

Πιστεύουν τέλος οἱ Ἰνδοὶ γιὰ τὶς ἐκκλησίες ὅτι ἡ σελήνη καὶ ὁ ἥλιος εἶνε χροματιστοὶ καὶ ὅταν γτάνει ἡ προθεσμία τῆς πληρωμῆς συναθεροῦνται οἱ οἱ δαίμονες, οἱ ὁποῖοι ρίχνουν ἀπάνω τους μεγάλῃ σκιά καὶ τοὺς σκοτεινιάζουν!...

Ὅσα ἤξερε ἡ σκούφια του δὲν τὰ ἤξερε ὁ κόσμος ὅλος!...

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΠΕΡΙΕΡΙΓΕΣ ΔΟΞΑΣΙΕΣ

ΟΙ ΙΝΔΟΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ

Οἱ Ἰνδοὶ ἔχουν διάφορες δοξασίες σχετικῶς μὲ τὶς ἐκκλησίες τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης. Μία ἀπ' αὐτὲς εἶνε ὅτι ὁ ἥλιος κατὰ τὶς ἐκκλησίες, μαυρίζει ἀπὸ τὶς ἀμαρτίες τοῦ κόσμου καὶ ὅτι γιὰ νὰ καθαρῶσθαι καὶ γὰν ν... λουτρό!... Συμφωνοῦν πάλι μὲ μὴ ἄλλη πρόληψη, ὁ ἥλιος στὶς ἐκκλησίες τὸν βούρκαται στὰ χέρια ἐνὸς μαύρου δαίμονος!

Πιστεύουν τέλος οἱ Ἰνδοὶ γιὰ τὶς ἐκκλησίες ὅτι ἡ σελήνη καὶ ὁ ἥλιος εἶνε χροματιστοὶ καὶ ὅταν γτάνει ἡ προθεσμία τῆς πληρωμῆς συναθεροῦνται οἱ οἱ δαίμονες, οἱ ὁποῖοι ρίχνουν ἀπάνω τους μεγάλῃ σκιά καὶ τοὺς σκοτεινιάζουν!...

Ὅσα ἤξερε ἡ σκούφια του δὲν τὰ ἤξερε ὁ κόσμος ὅλος!...

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΠΕΡΙΕΡΙΓΕΣ ΔΟΞΑΣΙΕΣ

ΟΙ ΙΝΔΟΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ

ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΡΙΣΤΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ο ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΣΕΛΗΜ Ο ΜΕΘΥΣΟΣ

Τὸ Κοράνιο καὶ τὸ κρασί. Ὁ μεγαλύτερος παραβάτης τῶν ἐντολῶν τοῦ Προφήτου, Σελήμ ὁ Β'. Ἡ ἀγάπη του στὴν εὐκαταστασία. Ὅπου ἐμφανίζεται ὁ διαβολοεβραῖος Ἰωσήφ Νάσης ἢ Μίγκουες. Τὰ πεσκέσα του στὸ Σουλτάνο. Τὸ ὑπέροχο Κυπρίνικο νέκταρ. Πῶς ἀποφασίστηκε ἡ κατάκτησις τῆς Κύπρου. Τὸ εἰκτρὸ τέλος τοῦ Σελήμ, κτλ. κτλ.

ΟΛΟΝΟΤΙ τὸ Κοράνιο ἀπαγορεύει στοὺς Τούρκους τὸ κρασί, ἐν τούτοις ἡ ἱστορία ἀναφέρει διαφόρους Σουλτάνους, οἱ ὁποῖοι, παραβαίνοντας τὶς ἐντολὲς τοῦ Προφήτου τῶν, ἀγαποῦσαν τὸ χυμὸ τῆς ἀμπέλου καὶ μιμοῦμενοι τὸ μακαρίτη Νῶε μεθοῦσαν συχνότατα μέχρις ἀποκτηνύσεως.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς περιφημότερους μεθυστοὺς Σουλτάνους εἶνε καὶ ὁ Σελήμ Β', ἐκεῖνος δηλαδὴ πού ἔκαμε τὸν πόλεμον ἐναντίον τῆς Βενετίας καὶ τῆς ἔπληρε τὴν Κύπρον κατὰ τὸ 1571, τὴν ἐκράτησε τρεῖς αἰῶνες καὶ τὴν παρέδωσε κατόπιν σ' ἄλλη δουλεία, τὴν ἀγγλική.

Ὁ Σουλτάνος αὐτὸς εἶχε ἕνα φίλο Ἑβραῖο, ὁ ὁποῖος ἔπαυσε μεγάλο ὄφελος στὴν ἱστορία μας καὶ ὁποῖος θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ σ' ἄλλα σημεῖα τῆς ἱστορίας μας μὲ τὰ κατορθώματά του στὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου. Ὁ Ἑβραῖος αὐτός εἶνε γνωστός στὴν ἱστορία ὡς Ἰωσήφ Νάσης ἢ Μίγκουες. Δὲν θὰ διηγηθῶ ἐδῶ τὴ ζωὴ του καὶ τὰ ἀληθινὰ ἀποκτείνετα κατορθώματά του, γιατί ἕνα σημεῖομα δὲν ἀρκεῖ γι' αὐτὴ τὴν δουλεία.

Σήμερα γτάνει νὰ πούμε ὅτι ὁ διαβολοεβραῖος αὐτός εἶχε καταλάβει, ἔπειτα ἀπὸ μυθιστορηματικὲς περιπέτειες στὴν Κωνσταντινούπολιν, φοροτοῦμενος ἀπὸ χρήματα καὶ γεμιστὸς φιλοδοξίας.

Ὁ Σουλτάνος Σελήμ, μέθυτος, σπάταλος καὶ ἐκφυλὸς εἶχε ἀδειαστὴν τὰ ταμεία τοῦ Δημοσίου καὶ δὲν ἔκανε πιά τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ μαζέψῃ διαφόρους χρέματα, μὲ διάφορα ἐκβιαστικά μέσα. Ὁ ἐκβιαστικὸς ἦταν εἰκόλος γιὰ ἕνα Σουλτάνο, στὰ χέρια τοῦ ὁποῖου ἔπαιζαν ἡ ζωὴ καὶ ἡ περιουσία ὅλων τῶν ἔμπορων του.

Στὴν ψυχολογία αὐτὴ κατὰστασι βρισκόμενος ὁ Σελήμ, ὅταν ἔφτασε στὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ τετραπύρατος Ἑβραῖος Ἰωσήφ Νάσης.

Μὲ τὴν ἔξυπνάδα πού χαρακτηρίζει τὴ φύσιν του, ὁ Νάσης κατάλαβε ὅτι αὐτὸς δὲν θὰ μποροῦσε νὰ ἐκμεταλλευτῇ τὸν Σουλτάνο. Κι' ἄρχισε νὰ κατασκευάζῃ τὴν ἐμπιστοσύνην του μὲ μερικὰ λόγια πού τοῦ παρεχώρησε ἀρχικῶς.

Ἐπειτα ἀπὸ τὰ χρέματα, ὁ Νάσης ἔπεισε τὸν Σελήμ νὰ ἀπορρίψῃ τὴν προμήθειαν τοῦ Σελήμ μὲ τὸ κατεστραμένο κρασί τῆς Ἀνατολῆς καὶ νὰ τοῦ φημισμένο κρασί τῆς Κύπρου.

Ὁ πονηρὸς Ἑβραῖος εἶχε καταστρώσει σχετικῶς ἕνα καταπληκτικὸν σχέδιο. Προσφέροντας στὸν Σουλτάνο τὰ Κυπρίνικα κρασιά δὲν ἠσπονοῦσε νὰ εἶχε τὴν σπουδαιότητα τὴν ὅποια εἶχε τὸ νησί αὐτὸ πού βγαίνει τέτοιο νέκταρ. Τὸ ἔπαυσε δηλαδὴ νὰ καταπληκτικὸν τὴν Κύπρον.

Ἦναι νησιὸν ἕνα τέτοιο διαμάντι καὶ μὴτ' ἀκόμα στὰ χέρια τῆς Βενετίας καὶ νὰ μὴ προστιθῇ στὸ στέμμα τῆς Μεγαλειότητός σας, συνήθιζε νὰ τοῦ λέη διαρκῶς.

Ὁ Σουλτάνος, μὴ ἐνδιαφερόμενος καὶ τὰ διαλογιστικὰ κατορθώματα καὶ τὰ ἄλλα πού θὰ τοῦ προσέφερε ἡ κατεστραμένη τῆς νήσου, συνεχίζοντο ὡστόσο ἔκτακτα μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι θὰ εἶχε ἀποκτήσῃ τὸν πρῶτον Κυπρίνικο κρασί ἂν κατορθῶναι νὰ τὸν νικήσῃ τὸ νησί αὐτὸ τὸν Βενετικὸν λέοντος.

Μὰ μέρα ὁ Νάσης εἶχε φέρεи στὸν Σελήμ θανάσιον Κυπρίνικον κρασί. Πάνω στὸ χῆμα τοῦ μεθυστοῦ τοῦ ὁ Σουλτάνος εἶπε στὸν Ἑβραῖο, ὁ ὁποῖος εἶχε γίνη πλέον ὁ προστατευόμενος καὶ ὁ εὐνοούμενος ἀντιπροσώπων τῶν γλεντιῶν του :

— Μὰ τὸν προφήτη, ἂν τὸ σχέδιόν ἐπιτύχει καὶ πάρωμαι τὴν Κύπρον, θὰ σὲ κάμω βασιλεῖ τῆς! Ἐγὼ θ' ἀρκεσθῶ μόνον νὰ προσηγορευθῶ τὸ βασιλεῖον τοῦ κρασί τῆς. Εἰμαστε σύμφωνοι;

Ὁ Ἑβραῖος δὲν ἠτοῦσε καὶ περισσότερα. Ἐκτινέοντο δὲ ἀπὸ τὸν Σελήμ καὶ κάτω ἀπὸ αὐτὸ ἐκρέμασε τὴν ἐπαγχαρῆ : «Ἰωσήφ Νάσης, ὁποῖος εἶχε φέρεи στὸν Σελήμ θανάσιον Κυπρίνικον κρασί, ὁποῖος εἶχε γίνη πλέον ὁ προστατευόμενος καὶ ὁ εὐνοούμενος ἀντιπροσώπων τῶν γλεντιῶν του :

— Μὰ τὸν προφήτη, ἂν τὸ σχέδιόν ἐπιτύχει καὶ πάρωμαι τὴν Κύπρον, θὰ σὲ κάμω βασιλεῖ τῆς! Ἐγὼ θ' ἀρκεσθῶ μόνον νὰ προσηγορευθῶ τὸ βασιλεῖον τοῦ κρασί τῆς. Εἰμαστε σύμφωνοι;

Ὁ Ἑβραῖος δὲν ἠτοῦσε καὶ περισσότερα. Ἐκτινέοντο δὲ ἀπὸ τὸν Σελήμ καὶ κάτω ἀπὸ αὐτὸ ἐκρέμασε τὴν ἐπαγχαρῆ : «Ἰωσήφ Νάσης, ὁποῖος εἶχε φέρεи στὸν Σελήμ θανάσιον Κυπρίνικον κρασί, ὁποῖος εἶχε γίνη πλέον ὁ προστατευόμενος καὶ ὁ εὐνοούμενος ἀντιπροσώπων τῶν γλεντιῶν του :

— Μὰ τὸν προφήτη, ἂν τὸ σχέδιόν ἐπιτύχει καὶ πάρωμαι τὴν Κύπρον, θὰ σὲ κάμω βασιλεῖ τῆς! Ἐγὼ θ' ἀρκεσθῶ μόνον νὰ προσηγορευθῶ τὸ βασιλεῖον τοῦ κρασί τῆς. Εἰμαστε σύμφωνοι;

Ὁ Ἑβραῖος δὲν ἠτοῦσε καὶ περισσότερα. Ἐκτινέοντο δὲ ἀπὸ τὸν Σελήμ καὶ κάτω ἀπὸ αὐτὸ ἐκρέμασε τὴν ἐπαγχαρῆ : «Ἰωσήφ Νάσης, ὁποῖος εἶχε φέρεи στὸν Σελήμ θανάσιον Κυπρίνικον κρασί, ὁποῖος εἶχε γίνη πλέον ὁ προστατευόμενος καὶ ὁ εὐνοούμενος ἀντιπροσώπων τῶν γλεντιῶν του :

— Μὰ τὸν προφήτη, ἂν τὸ σχέδιόν ἐπιτύχει καὶ πάρωμαι τὴν Κύπρον, θὰ σὲ κάμω βασιλεῖ τῆς! Ἐγὼ θ' ἀρκεσθῶ μόνον νὰ προσηγορευθῶ τὸ βασιλεῖον τοῦ κρασί τῆς. Εἰμαστε σύμφωνοι;

Ὁ Ἑβραῖος δὲν ἠτοῦσε καὶ περισσότερα. Ἐκτινέοντο δὲ ἀπὸ τὸν Σελήμ καὶ κάτω ἀπὸ αὐτὸ ἐκρέμασε τὴν ἐπαγχαρῆ : «Ἰωσήφ Νάσης, ὁποῖος εἶχε φέρεи στὸν Σελήμ θανάσιον Κυπρίνικον κρασί, ὁποῖος εἶχε γίνη πλέον ὁ προστατευόμενος καὶ ὁ εὐνοούμενος ἀντιπροσώπων τῶν γλεντιῶν του :

— Μὰ τὸν προφήτη, ἂν τὸ σχέδιόν ἐπιτύχει καὶ πάρωμαι τὴν Κύπρον, θὰ σὲ κάμω βασιλεῖ τῆς! Ἐγὼ θ' ἀρκεσθῶ μόνον νὰ προσηγορευθῶ τὸ βασιλεῖον τοῦ κρασί τῆς. Εἰμαστε σύμφωνοι;

στὴν κήρυξι πόλεμον ἐναντίον τῆς Βενετίας.

Στὰ σχέδιά του ὅμως αὐτὰ ἀντέπαρτε ὁ Μεγάλος Βεζύρης, ἕνας ἀνθρώπος μὲ πολὺ μυαλό. Τότε ὁ Νάσης ὅρθηκε ἕνα στανικό σχέδιον γιὰ νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ σκοπὸν του. Ἐπῆγε στὸ γέφυρον Μουφτῆ Ἑβρουσένδ καὶ μὲ χρήματα ἐξαγόρασε τὴν συνεργασία του. Ἔτσι τὸ πρᾶγμα ἦταν πιά εἰκόλος. Δὲν εἶχε παρὰ νὰ βγάλῃ ὁ Μουφτῆς ἕνα φετῆρ, διὰ τοῦ ὁποῖου νὰ κηρύττῃ τὸν πόλεμον κατὰ τὸν ἀπίστον, ὃς νόμιμο καὶ ἀναγκαῖο γιὰ τὴν πατρίδα. Μὲ τὸ χαρτί αὐτὸ στὸ χεῖρ, ὁ Νάσης ἐξουδετέρωσε τὴν ἀντίδρασιν τοῦ Μεγάλου Βεζύρη. Ὁ Σελήμ, ὁ ὁποῖος ποθοῦσε τὸν πόλεμον αὐτὸ γιὰ νὰ κατελάθῃ ἐπὶ τέλους τὴν Κύπρον βασίστηκε στὸ φετῆρ τοῦ σεβασμοῦ Μουφτῆ καὶ ἐκήρυξε τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Βενετίας, ξεπαράγοντας πολυάριθμα στρατεύματα στὴν μεγαλόνησον.

***
Ὁ πόλεμος αὐτὸς κράτησε πολὺ, γιατί οἱ Βενετοὶ πολεμοῦσαν μὲ ἀνδρεία. Συγχρόνως ἡ Εὐρώπη, μ' ἐπὶ κεφαλῇ τὸν Πάπα Πιον Ε', εἶχε συνταραχθεῖ μὲ τὶς νέες αὐτὲς πολεμικὰς ἐκμεταλλεύσεις τῆς Τουρκίας καὶ τὰ διάφορα κράτη τῆς εἶχαν ἀρχίσει τὶς συνεννοήσεις γιὰ νὰ χτυπήσουν ὅλα μαζὴ τὴν Ὀθωμανικὴν Ἀυτοκρατορίαν.

Ἡ συνεννοήσις ὅμως αὐτὴ, λόγω διαφορῶν ἀσχυλῶν, ἐδράδωναν καὶ ἔτσι ἡ Κύπρος ἔπεσε ἐντομεταξὺ στὰ χέρια τῶν Τούρκων, προτοῦ οἱ χριστιανοὶ ἡγεμόνες μπορέσουν νὰ βοηθήσουν τοὺς Βενετούς. Μολοντοῦ δὲ οἱ Βενετοὶ τῆς Κύπρου εἶχαν παραδοθεῖ ἀπὸ ὁρὸν, ὁ ἀρχιστράτηγος τῶν Τούρκων Μουσταφὰ πασᾶς, παρασπονδώντας, ἔγδαρε ζωντανὸ τὸ Βενετὸ ἀρχιστράτηγον Μπραγαδίνον!

Οἱ χριστιανοὶ ἡγεμόνες τῆς Εὐρώπης ἔπειτα ἀπὸ λίγο καιρὸ ἐκδικήθηκαν τὸ φρικτὸ αὐτὸ ἐγκλήμα, νικώντας κατὰ κράτος τὴν Τουρκία καὶ ἔξοντάνοντας τὴν περιφημὴν Ἀρμάδα τῆς στὴν ἱστορικὴ ναυμαχία τῆς Ναυπάκτου. Ἡ νίκη αὐτὴ ἦταν ὁ πρῶτος θρίαμβος τοῦ σταυροῦ κατὰ τῆς ἡμισελήνου καὶ τὸ πρῶτον σπουδαῖον χτύπημα πού καταφέρθηκε στὴν Τουρκία, ἡ ὁποία ἦταν κατὰ τὴν ἐκκλησίαν ἐκείνη στὸν κολοφῶνα τῆς δόξης τῆς καὶ τῆς δυνάμεώς της.

Ὁ Σελήμ ἐπανηγήθη ἔξαφνα γιὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν στρατευμάτων του κατὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Κύπρου. Τὸ γεγονός αὐτὸ τὸν ἐνδιέφερε, ὅχι τόσο ἀπὸ πολιτικῆς καὶ στρατιωτικῆς ἀπόψεως, ὅσον ἀπὸ... ἀλκοολικῆς! Γι' αὐτὸν ἡ Κύπρος δὲν ἦταν τὸ νησί πού βρισκόταν σὲ μὴ σπουδαιότητα στρατηγικῇ θέσῃ, καὶ τὸ ὁποῖο θὰ προσέφερε νέους πόρους στὸ θησαυροφυλάκιον τῆς Ἀυτοκρατορίας, γιὰ τὸν Σελήμ ἡ Κύπρος ἦταν τὸ νησί τοῦ... καλύτερου κρασοῦ πού μωροβολοῦσε καὶ τοῦ προκαλοῦσε τὸ ὀρεαίτερον καὶ ἡδονικώτερον μεθύσι!...

***
Καὶ ὅμως τὴν εὐτυχίαν του αὐτὴ ἔμελλε νὰ τὴν πληρώσῃ πολὺ ἀκριβὰ, μὲ τὴν ἰδίαν τὴν ζωὴν του!...

Φυσικὰ τώρα πιά δὲν εἶχε ἀνάγκη τοῦ Ἑβραίου προστατευομένου του γιὰ νὰ προσηγορευθῇ τὸ καλύτερον κρασί τῆς Κύπρου. Εἶχε ἐκδώσει ἕνα φημιστὸν διὰ τοῦ ὁποῖου διέτασσε νὰ στέλνονταί σ' ἀνάτορα τῆς Κωνσταντινέως ὅλα τὰ ἐκλεκτὰ κρασιά τῆς νήσου. Ἔτσι ὁ Σουλτάνος δὲν ἔπαυε τὶς καθημερινὰς σπονδὰς του στὸ Βάχο!...

Τὴν 1ην Δεκεμβρίου 1574, τρία χρόνια μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Κύπρου, ὁ Σουλτάνος ἐπῆγε νὰ ἐγκαταστήσῃ τὰ νέα λουτρά τοῦ Παλατιοῦ του. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἦσαν ἀκόμα πολὺν ἡμέραν καὶ ἀσθενήθη ἕνα οἶος σ' ὀλόκληρον τὸ σῶμα του.

Τὸ μόνο του φάρμακον σὲ κἀνὲ ἀδιαθεσίαν του ἦταν τὸ Κυπρίνικον κρασί. Διέταξε λοιπὸν καὶ τοῦ ἔφεραν μερικὰς μπουτίλλες καὶ, μὲ τὴν προφρασί τοῦ... οἶνον, τὶς ἀδίασε ὅλες.

Ὅταν ὅμως σπράχθηκε νὰ πῇ ἀπὸ τὸ λουτρό, τὰ πόδια του δὲν τὸν κρατοῦσαν καλά, καὶ προχώρησε τρεκίλλοντας... Ὁ παριστάμενος δὲν ἐτολμοῦσαν νὰ τὸν πλησιάσουν καὶ νὰ τὸν συγκρατήσουν, ἀπὸ φόβον μήπως θυμώσει καὶ διατάξῃ νὰ τοὺς κόψουν, νομίζοντας ὅτι ἤθελε νὰ τὸν ρεζιλεύουν ὡς μεθυσμένο. Τὸν ἄφησαν λοιπὸν νὰ προχωρήσῃ κλονιζόμενος. Ἐξαφνα ὅμως

ΔΙΑ ΝΑ ΑΠΟΦΥΓΗΤΕ ΤΑΣ ΜΟΛΥΝΣΕΙΣ ΑΙΤΙΝΕΣ ΟΦΕΙ-
ΛΟΝΤΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΥΣΚΟΙΛΙΟΤΗΤΑ Η ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΗ
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΝ ΚΕΝΩΣΙΝ, ΣΑΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΩ
ΝΑ ΛΑΜΒΑΝΕΤΕ ΚΑΘΕ ΠΡΩΪ ΕΝΑ ΚΟΥΤΑΛΑΚΙ

ΜΑΓΝΗΣΙΑ Σ. ΠΕΛΛΕΓΡΙΝΟ

ΘΑ ΚΑΤΑΣΤΗΣΗΤΕ ΤΟΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΝ ΣΑΣ
ΙΚΑΝΟΝ ΝΑ ΑΝΤΙΣΤΑΘΗ ΕΙΣ ΚΑΘΕ ΕΝΤΕΡΙΚΗΝ
ΝΟΣΟΝ. ΜΙΑ ΦΙΑΛΗ ΕΠΑΡΚΟΥΣΑ ΔΙΑ ΠΟΛ-
ΛΑΣ ΔΟΣΕΙΣ Η ΚΑΙ ΕΝΑΣ ΦΑΚΕΛΛΟΣ ΕΙΝΑΙ
ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΕΙΣ ΚΑΘΕ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΝ ΔΙΑ ΝΑ
ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΗ ΕΥΘΥΣ ΩΣ ΠΑΡΑΣΤΗ ΑΝΑΓΚΗ

Προσέξτε τὸ σήμα γνησιότητος ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΗΣ φς
καὶ τὴν ὑπογρ. *Prodel* ἐπὶ ἐκάστης φιάλης καὶ φακέλλου

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΔΙ' ΟΛΗΝ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ Σ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ
ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 6 - ΑΘΗΝΑΙ

